

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

Lenka Kreislová

Kyberšikana a sexting

OLMOUC 2012

vedoucí práce: Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, s využitím pouze citovaných literárních pramenů a zdrojů.

V Olomouci 1. dubna 2012

.....

Děkuji tímto svému vedoucímu práce panu Mgr. Kamilu Kopeckému, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, rady a trpělivost při konzultacích.

Obsah

Úvod	5
1 Tradiční šikana	6
1.1 Co je to šikana	6
1.2 Charakteristika šikany	7
1.3 Typy agresorů a obětí	8
1.4 Stádia šikanování	9
1.5 Mýty o šikaně	9
2 Kyberšikana	11
2.1 Co je to kyberšikana	11
2.2 Kyberšikana a klasická šikana	12
2.3 Projevy kyberšikany	14
2.4 Prostředky kyberšikany	19
2.5 Prevence kyberšikany	21
3 Skutečné případy kyberšikany	23
3.1 Kauza Star Wars Kid	23
3.2 Kauza Anna Halman	24
3.3 Kauza Jessica Renee Logan	25
3.4 Sexting v Měříne	27
4 Sexting	29
4.1 Co je sexting	29
4.2 Sexting a právo	31
4.3 Paragrafy týkající se dětské pornografie	32
4.4 Sexting v České republice	34
5 Výzkumná část	35
5.1 Výzkumný cíl	35
5.2 Metoda výzkumu	35
5.3 Návratnost dotazníků	36
5.4 Charakteristika respondentů	36
5.5 Stanovení hypotéz	36
5.6 Interpretace výzkumu	37
5.7 Výsledky výzkumu	37
5.8 Závěr empirické části	49
Závěr	50
Seznam grafů	52
Seznam tabulek	52
Seznam zkratk	52
Seznam použité literatury	53
Příloha	55
Anotace	

Úvod

Kyberšikana i sexting jsou aktuální celosvětové problémy, které se dotýkají nás všech, jak dětí, tak dospělých. Denně využívají internet miliony lidí, prostřednictvím něhož získávají informace, komunikují navzájem nebo zde nachází různé druhy zábavy. Avšak internet má i stinné stánky, je totiž lehce zneužitelný.

Myslím si, že fenomén kyberšikana, ale také sexting v porovnání se světem v České republice ještě není příliš rozšířený. Mnoho lidí slyší pojem kyberšikana či sexting poprvé v životě. Já jsem byla mezi nimi také, dokud jsem neměla možnost navštívit seminář, který byl, mimo jiné, těmto jevům věnován. Tato témata mě zaujala a měla jsem velký zájem se o nich dozvědět více. Hlavně zájem se o této problematice dozvědět více mě vedl k výběru tématu mé bakalářské práce.

V teoretické části práce se zaměřuji na klasickou neboli tradiční šikanu, na vysvětlení pojmu, vznik, na typy agresorů a útočníků, ale také jsem popsala některé mýty o šikaně, které se šíří ve společnosti. Samozřejmě velká část je věnována kyberšikaně. Především vymezuji rozdíly mezi tradiční šikanou a kyberšikanou, vysvětluji pojem kyberšikana, popisuji její projevy, prostředky, ale také věnuji kapitulu prevenci kyberšikany. Poměrně velký prostor je věnován skutečným případům kyberšikany a sextingu ve světě, protože si myslím, že je třeba, aby se o takových, někdy tragických případech, vědělo a hlavně se jim předešlo. Dále volně navazuji na fenomén sexting. V této části vysvětluji pojem sexting a také věnuji důležitou kapitulu sextingu z pohledu práva. Poslední kapitola teoretické části se popisuje sexting v České republice.

Praktická část je zasvěcena výzkumu. Výzkum byl proveden na základní škole v Uherském Brodě u žáků osmých tříd. Sběr dat proběhl v únoru 2012, na jeho účasti se podílelo celkem 50 respondentů. Cílem výzkumu bylo zjistit, kolik žáků osmých tříd základní školy se již setkala s kyberšikanou, ale především kolik žáků má nějakou negativní zkušenost s kyberšikanou, tudíž se dostali do role oběti. K tomuto šetření byla použita kvantitativní metoda – dotazník.

K problematice kyberšikany nebo sextingu není příliš mnoho publikací přeloženo do českého jazyka. Tuto skutečnost vynahrazuje množství českých internetových stránek, které jsou kyberšikaně či sextingu věnovány. Větší část mé bakalářské práce je tedy čerpána z internetových zdrojů.

1 Tradiční šikana

1.1 Co je to šikana

Slovo šikana pochází z francouzského slova *chicane*, což znamená zlomyslné obtěžování, týrání, sužování, pronásledování, byrokratické lpění na liteře předpisů. V posledních letech se u nás běžně užívá slovo šikana k označení nešvaru, který se rozmohl v armádě: Nováčci („bažanti“) jsou zde často krutě fyzicky týráni, všemožně ponižováni, zneužíváni a vydírání ze strany „mazáků“.¹

Pojem šikana u nás jako první zavedl odvážný pražský psychiatr Petr Příhoda, který před listopadem 1989 otevřeně hovořil o tom, o čem se vědělo, ale všichni to tabuizovali, protože se v socialistické armádě existence něčeho takového nesměla přiznat.¹

Psycholog Michal Kolář definuje chování zvané šikanování: *“Za šikanování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že vám někdo, komu se nemůžete ubránit, dělá, co je vám nepříjemné, co vás ponižuje, nebo to prostě bolí – strká do vás, nadává vám, schovává vám věci, bije vás. Ale může vám znepříjemňovat život i jinak, pomlouvá vás, intrikuje proti vám, navádí spolužáky, aby s vámi nemluvili a nešílali si vás.”*²

Kolář dále popisuje hlavní vnější rysy chování označované jako šikanování: *„Jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně, týrá a zotročuje spolužáka či spolužáky a používá k tomu agresi a manipulaci.”*³

Šikanování je všudypřítomné a může nás doprovázet celý život. Začíná v rodině mezi sourozenci, pokračuje ve školce a v dalších školách (bullying), v zájmových skupinách, na vojně v zaměstnání (lobbing), v partnerských vztazích (domestic violence), v nemocnicích, například psychiatriích, mezi nájemníky domu a končí třeba týráním seniorů v rodině nebo

---

¹ ŘÍČAN, Pavel. *Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí*. 1. vyd. Praha: Portál, 1995. s. 25. ISBN 80-7178-049-9.

² VÁGNEROVÁ, Kateřina. Co je to šikana?. *Minimalizace šikany* [online]. c 2008 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <<http://www.minimalizacesikany.cz/chci-se-dozvedet/247>>.

³ KOLÁŘ, Michal. *Skrytý svět šikanování ve školách: Příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. Praha: Portál, 1997. 1. vyd. s. 20. ISBN 80-7178-123-1.

v domově důchodců.⁴

1.2 Charakteristika šikany

- Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků.
- Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování.
- Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání.
- Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.
- Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků.
- Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.⁵
- Vnější projevy šikanování členíme na přímé a nepřímé, fyzické a verbální, aktivní a pasivní.⁶

Šikana se ve školách objevovala vždy a mnoho z nás ji považuje za běžnou součást života. Ale to, že šikanování již dovedlo několik lidí k sebevraždám, násilným útokům a vraždám, by naše společnost měla vnímat jako varovný signál. Šikana je symptom dysfunkčního systému školy.⁷

---

⁴ KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2001. 1. vyd. s. 17. ISBN 80-7178-513-X.

⁵ Metodický pokyn k prevenci a řešení šikanování mezi žáky. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*[online]. c 2006 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z :<<http://www.msmt.cz/pro-novinare/metodicky-pokyn-k-prevenci-a-reseni-sikanovani-mezi-zaky>>.

⁶ VÁGNEROVÁ, Kateřina. Co je to šikana?. *Minimalizace šikany* [online]. c 2008 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z :<<http://www.minimalizacesikany.cz/chci-se-dozept/247>>.

⁷ FIELD, Evelyn M. *Jak se bránit šikaně: praktický rádce pro děti, rodiče i učitele*. 1. vyd. Překlad Petra Diestlerová. Praha: Ikar, 2009. s. 24. ISBN 978-802-4911-762.

1.3 Typy agresorů a obětí

Mezi oběma stranami šikany je osobní asymetrický vztah moci. To znamená, že oběť ví, kdo jí ubližuje, má z něj strach a závisí na jeho rozmarech.⁸

1.3.1 Agresor

Agresor neboli iniciátor šikanování je ten, kdo se aktivně účastní šikany, zejména ten, který ji začíná a řídí. Agresor mívá určité typické vlastnosti:⁹

Jak uvádí Kolář, existují 3 typy agresorů:

1. Hrubý, primitivní, impulsivní, se silným energetickým přetlakem, kázeňskými problémy – narušeným vztahem k autoritě, někdy zapojený do gangů páchajících trestnou činností.

Tento typ šikanuje masivně, krutě a nemilosrdně, požaduje naprostou poslušnost, používá šikanování úmyslně, aby zastrašil ostatní.

2. Velmi slušný, kultivovaný, narcisticky šlechtěný, sevřený, zvýšeně úzkostný, někdy i se sadistickými tendencemi v sexuálním smyslu.

Šikanování a týrání je úmyslné a vypočítavé, odehrává se spíše ve skrytu, bez účasti svědků.

3. „Srandista“, optimistický, dobrodružný, se značnou sebedůvěrou, výmluvný, nezřídka oblíbený a vlivný.

Ublíží pro své pobavení i pro rozptýlení druhých. Pokouší se vystihnout „komické“ a „zábavné“ stránky.¹⁰

1.3.2 Oběť

Zachycení charakteristiky oběti šikanování je obtížnější než vystihnout rysy agresora. Výběr oběti je zcela nahodilý. Zotročování a ubližování se může objevit téměř v každé

---

⁸ ŘÍČAN, Pavel. JANOŠOVÁ, Pavlína. *Jak na šikanu*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 2010. s. 21. ISBN 978-80-247-2991-6.

⁹ ŘÍČAN, Pavel. JANOŠOVÁ, Pavlína. *Jak na šikanu*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 2010. s. 53. ISBN 978-80-247-2991-6.

¹⁰ KOLÁŘ, Michal. *Skrytý svět šikanování ve školách*. Praha: Portál, 1997. 1. vyd. s. 55-56. ISBN 80-7178-123-1.

skupině. Terčem šikany se může stát prakticky kdokoliv. Přesto ve školách najdeme tzv. typické oběti, které jsou opakovaně týrané. Jedná se o „nejslabší ze slabých.“

- Nejčastěji se útočí na oběti, u nichž je viditelná přílišná bojácnost. Na rozdíl od agresorů ve střetu propadají panice, hrůze, výčitkám svědomí, atd. Avšak po fyzické stránce bývají tito jedinci převážně silní.
- Opakem je další typ obětí, které bývají často nějak oslabené – mívají v širším slova smyslu tělesný nebo psychický handicap, popřípadě se liší od standardu skupiny a jsou v menšině. Z tělesných handicapů převažuje malá fyzická síla, obezita, tělesná neobratnost, atd. Z psychických znevýhodnění je to opožděný duševní vývoj, naivita, těžkopádnost, apod.
- Zvláštní kapitolou jsou žáci „deviantní“, kteří jsou šikanováni pro svou odlišnost od skupinové normy. Tato rozdílnost může být jak kladná, tak záporná. Např. premianti třídy jsou považováni za „šprty“, a tak jsou trestáni. Další variantou může být rasová rozdílnost.¹¹

1.4 Stádia šikanování

Kolář rozlišuje 5 stádií vývoje šikany. Každý stupeň vyžaduje rozdílný způsob zákroku.

1. Zrod ostrakismu – zárodečná podoba šikanování.
2. Fyzická agrese a přitvrzování manipulace.
3. Klíčový moment – vytvoření jádra.
4. Většina přijímá normy agresorů.
5. Totalita neboli dokonalá šikana. Tento stupeň výrazně připomíná fašistickou totalitu, jedná se o nejzávažnější stupeň šikany.¹²

1.5 Mýty o šikaně

O šikaně se šíří mnoho nepravd. Ovšem pravdou je, že díky nim se šikana často přehlíží, nebo je řešena nesprávným způsobem, proto je třeba si na ně dávat pozor.

---

¹¹ KOLÁŘ, Michal. *Skrytý svět šikanování ve školách*. Praha: Portál, 1997. 1. vyd. s. 56-59. ISBN 80-7178-123-1.

¹² KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2001. 1. vyd. s. 35-40. ISBN 80-7178-513-X.

Šikany se dopouští převážně chlapci.

Šikaují chlapci i dívky. Avšak u chlapců se zřídka kdy setkáváme s psychickou šikanou, kterou hůře poznáme, jako je tomu většinou u dívek.

Kdo je týrán, může si za to sám.

Mnohdy se oběťmi šikany stávají děti, které se vyznačují nějakou odlišností od kolektivu (např. vzhledem, rodinným zázemím, nadáním nebo handicapem, atd.). Často si i oběti myslí, že si za týrání mohou samy. Pravdou je, že žádná odlišnost nemůže být důvodem k ubližování. Je důležité, aby toto pravidlo děti věděly.

Mému dítěti se to (být agresorem, být obětí) nemůže stát.

Šikana může do života zasáhnout opravdu komukoliv, dokazují to statistiky a známé případy.

Přísná kázeň to vyřeší.

Mnohdy šikanu umožňují svými prostředky právě kruté systémy. Šikana vzniká právě tam, kde má jeden moc nad vůlí druhého. O vězeňské a vojenské šikaně jsme slyšeli snad všichni.¹³

Každé dítě z jakékoliv rodiny, ať majetné či nemajetné, z rozvedené nebo úplné rodiny, se může stát obětí nebo útočníkem. Šikana je všudypřítomná a nesmíme před ní zavírat oči. Buďme proto vnímavý a nepřehlížejme takový závažný problém, který je a bude stále mezi námi.

---

¹³ VÁGNEROVÁ, Kateřina a kol. *Minimalizace šikany: Praktické rady pro rodiče*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 13-14. ISBN 978-80-7367-611-7.

2 Kyberšikana

2.1 Co je to kyberšikana

Kopecký a Krejčí uvádí, že termínem kyberšikana (anglickým výrazem cyberbullying) neboli kybernetická šikana označujeme nebezpečné komunikační jevy realizované prostřednictvím informačních a komunikačních technologií (např. pomocí mobilních telefonů nebo služeb v rámci internetu), jež mají za následek ublížení nebo poškození oběti.

Takové ublížení či poškození může být úmysl agresora, ale také důsledek nepatřičného vtipu, nedorozumění mezi obětí a útočníkem, nepředstavení si možných důsledků útočníka apod. O kyberšikanu se jedná, pokud je oběť poškozována opakovaně, ať prvotním útočníkem nebo osobami, které se připojí do kyberšikany až následně. Kyberšikana spadá do druhu psychické šikany.¹⁴

Avšak často se stává, že děti za těmito projevy vůbec nemusí kyberšikanu zaznamenat, myslí si, že se jedná o vtip. Proto jsou obvykle na svá trápení sama a neumějí se s takovou situací vypořádat.¹⁵

Velikost internetového světa dává kyberšikaně nenadálý rozsah. Jediné video nebo obrázek, jenž někdo vloží na kteroukoliv sociální síť, portál, blog či jinou webovou stránku, se za krátkou chvíli může rozšířit mezi miliony uživatelů internetu a tento elektronicky předávaný předmět jen zcela těžko kontrolovat. Uživatel, který odstartoval tuto lavinu přeposílání, nezaměřoval rozšiřování v tak velkém rozsahu.

Roggers upozorňuje, že některé případy kyberšikany mohou být spíše pokus o vtip, který se vymknul z kontroly, jindy kyberšikana ústí z úmyslu někomu ublížit, ponížit, zesměšnit, atp. Např. nevinné popichování mezi kamarády může přejít ke ztrapňování, když se toto dostane mezi jinou skupinu osob. Takové situace často vyvedou z míry i samotné pachatele způsobeným rozruchem a nařčením z šikanování, které svých chování vyvolali.¹⁶

---

¹⁴ KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 5. ISBN 978-80-254-7866-0.

¹⁵ KREJČÍ, Veronika. Co je kyberšikana? [online]. c 2005-2007, poslední revize 2010 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <<http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/14/39/lang,czech/>>.

¹⁶ ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. s. 32. ISBN 978-80-7367-984-2.

2.2 Kyberšikana a klasická šikana

Kyberšikana a klasická šikana jsou si velmi blízké jevy. Mají mnoho společného, byť i přesto se od sebe mnohým liší. Zásadní rozdíly mezi těmito dvěma jevy jsou:

1. S kyberšikanou se setkáváme ve virtuálním světě, tradiční šikana se odehrává ve světě reálném.
  2. Kyberšikanu lze provádět kdykoli a kdekoli, kdežto u klasické šikany můžeme vytipovat místo, kde by se útok mohl odehrát, např. na školním pozemku, hřišti či na ulici. Kyberútok může útočník provádět v každém čase, stačí jen, aby oběť byla připojena k internetu či mobilní síti. Před takovým útočníkem se tedy žádná osoba nemá kam schovat.¹⁷
  3. Kyberútočík je anonymní, většinou skrytý za přezdívku (tzv. nickem), neznámou e-mailovou adresou, telefonním číslem nebo může mít více identit. Často se velmi špatně zjišťuje, která osoba za útokem stojí. S použitím vhodných technologií lze útočníka vystopovat, avšak je to velmi obtížné.
  4. Virtuální svět dává každému anonymitu, která smazává rozdíly mezi lidmi. Nezáleží na věku, pohlaví, povolání či sociálním postavení. V reálném světě je agresor převážně silný a zdatný, v kyberprostoru na síle a zdatnosti vůbec nezáleží. Za počítačem může sedět i fyzicky slabý jedinec.¹⁸ Útočníkem může být např. ředitel nemocnice, ale i nezaměstnaný člověk pobírající sociální dávky. Stačí mít dostatečné znalosti komunikačních a informačních technologií.¹⁹
- Výsledky výzkumu „Kyberšikana na českých školách“ projektu Minimalizace šikany ukázaly, že nejméně 78% agresorů je ze stejné školy jako oběť útoku. Z toho je 51% ze stejné třídy a zbývajících 27% ze školy.²⁰

---

¹⁷ KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 5. ISBN 978-80-254-7866-0.

¹⁸ KREJČÍ, Veronika. Co je kyberšikana? [online]. c 2005-2007, poslední revize 2010 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <<http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/14/39/lang,czech/>>.

¹⁹ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 11. ISBN 978-80-254-7791-5.

²⁰ Kyberšikana na českých školách - výzkum. *Minimalizace šikany* [online]. 2008 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <<http://www.minimalizacesikany.cz/chci-se-do-zvedet/269>>.

Další zahraniční výzkum (Dehue a kol., 2008)²¹ ukázal, že častěji jsou obětmi dívky a za útoky stojí spíše chlapci. Toto však novější výzkum projektu E-Bezpečí neprokázal, protože rozdílnost mezi pohlavími byla zanedbatelná jak v roli obětí tak útočníků.

5. Na rozdíl od klasické šikany může mít kyberšikana mnohem větší množství diváků. Je to kvůli přístupnosti na internet. Zde může být v jednu chvíli připojen až milion diváků po celém světě. Do kyberšikany bývají často zapojeni tzv. šířitelé, jedná se o lidi, kteří dále rozesílají materiál pomocný ke kyberšikaně. Rozesílají například odkazy na webové stránky, kde se kyberšikana nachází, sdílí fotky na sociálních sítích apod. Diváka i šířitele označujeme jako sekundární útočník. Tito mohou oběť poškodit dokonce více než primární útočník, mohou znásobit intenzitu a vliv útoku na oběť, jsou zanedbatelnými členy celého kyberútoku.²²
6. Kyberšikana je druhem psychické šikany, která se odehrává ve virtuálním prostředí.²³ Šikana tradiční se vyznačuje fyzickým útokem. Oběť může mít po těle modřiny, šrámy či různé podlitiny. V případě kyberšikany nelze jednoduše rozpoznat psychické týrání, jenž je pro ni typické. Taková osoba je uzavřená a nechce příliš komunikovat či řešit daný problém s odpovědným člověkem (rodičem, učitelem, apod.). Důvodů může být více – stud, strach, děti samy někdy nepoznají, že se jedná o šikanování. Protože na tyto problémy zůstanou samy, může se stát, že tuto situaci obvykle samy nezvládnou.²⁴
7. Velkým rozdílem mezi těmito dvěma druhy šikany je délka působení útoku. U klasické šikany se setkáváme s pomluvami či nadávkami, na které se brzy zapomíná, tzv. „prošumí davem,“ ale videa, fotografie či jiný diskriminující materiál určený ke kyberšikaně je uložen ve virtuálním prostředí, a tak si jej může kdokoliv, kdykoliv a

---

²¹Cyberbullying: Youngsters' Experiences and Parental Perception. *Marry Ann Liebert, Inc. publishers* [online]. c 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <<http://online.liebertpub.com/doi/abs/10.1089/cpb.2007.0008?2>>.

²² KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 12. ISBN 978-80-254-7791-5.

²³ KOPECKÝ, Kamil. Přibývá dětí, které se na vlastní kůži přesvědčily o tom, co je to kyberšikana. *Centrum prevence virtuální a rizikové komunikace* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <<http://www.prvok.upol.cz/index.php/vyzkum/78-pibyva-dti-ktere-se-na-vlastni-ki-pesvdily-o-tom-co-je-to-kyberikana>>.

²⁴KREJČÍ, Veronika. Co je kyberšikana? [online]. c 2005-2007, poslední revize 2010 [cit. 2012-03-03]. Dostupné z: <<http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/14/39/lang,czech/>>.

odkudkoliv vyhledat a znovu kyberšikanu rozvířovat. Důsledek působení útoku je tedy mnohem delší u kyberšikany než u tradiční šikany provázené fackami či nadávkami.

Podle výzkumu (Dehue a kol., 2008)²⁵ je souvislost mezi tradiční šikanou a kyberšikanou zřejmá. Často se stává, že oběti tradiční šikany, jsou následně také oběťmi kyberšikany, která v tomto spojení znamená posun šikany o krok dál. Jedná se o velmi ohroženou skupinu dětí, která má kvůli slabému sociálnímu statutu často málo kamarádů, a tak si nahrazují kamarádství reálného světa za rizikové navazování vztahů v prostředí internetu. Lehce se na těchto vztazích a virtuálním světě stanou závislými.

2.3 Projevy kyberšikany

Projevy kyberšikany mohou být různé. Agresor velmi často kombinuje několik typů kyberútoků najednou. Tyto útoky mohou být uskutečňovány krátkodobě i dlouhodobě, mívají odlišnou intenzitu a útočníci využívají velké množství nástrojů.

Kopecký a Krejčí popisují tyto nejčastější projevy kyberšikany: ²⁶

2.3.1 Publikování ponižujících audio či video záznamů nebo fotografií

Činnosti „publikování“ rozumíme jako zveřejnění na internetu nebo rozesílání pomocí služeb GSM (např. MMS zprávy)

Agresor může zesměšňující, ponižující materiál získat více způsoby:

1. Fotografie či nahrávka je útočníkovi poskytnuta přímo od oběti
2. Oběti je materiál ukradnut (např. z počítače, z mobilního telefonu)
3. Útočník sám vytvoří potřebný materiál (např. zfalšuje, nafotí, natočí, vyrobí fotomontáž, atd.)

Jakmile je zveřejněn takový ponižující a ztrapňující materiál, jsou oběti vydány posměchu veřejnosti lidí nejen ze svého okolí, ale může se na tyto citlivé nahrávky či fotografie podívat kdokoliv, kdo k nim získá přístup (např. miliony lidí, užívající internet),

---

²⁵Cyberbullying: Youngsters' Experiences and Parental Perception. *Marry Ann Liebert, Inc. publishers* [online]. c 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z:<<http://online.liebertpub.com/doi/abs/10.1089/cpb.2007.0008?2>>.

²⁶ KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 8. ISBN 978-80-254-7866-0.

tn., že jsou publikovány na nějakých veřejných webových stránkách.²⁷

Výzkum Centra prevence virtuální a rizikové komunikace PdF UP z roku 2009 ukázal, že 72 % respondentů nahrává jiné osoby mobilním telefonem, 8 % pak nahrává své učitele.²⁸

Krejčí rozšiřuje tento projev kyberšikany o tzv. happy slapping („Veselé fackování“) – jedná se o chování, které spočívá ve fyzickém útoku na nic netušící oběť a její reakce (překvapení, údiv, zděšení, strach, atd.) je zaznamenávána (nahrávána, nakamerována) a poté publikována. Tato forma šikany byla poprvé zjištěna v roce 2005 ve Velké Británii.

Zpočátku šlo o natáčení videí k pobavení na způsob skryté kamery, oběti byly vybírány náhodně (např. lidé, čekající na autobusové zastávce). Tyto útoky začaly přerůstat v závažné násilné trestné činy, které skončily v několika případech dokonce smrtí obětí.²⁹

2.3.2 Ponižování a pomlouvání (denigration) v rámci sociálních sítí, blogů nebo jiných webových stránek

Cílem útočníka je poškodit pověst oběti a narušit její vztahy pomocí nepravdivých informací - pomluv, urážek nebo ponižujících zpráv (např. kritizuje chování, vzhled či oblékání oběti), které poté zveřejňuje. Čím dál častěji se stávají oběťmi také učitelé. Žáci se jim takto snaží pomstít např. za špatné známky.³⁰

2.3.3 Krádež identity (impersonation), zneužití cizí identity ke kyberšikaně

Útočník získá přístup k cizímu elektronickému účtu, následně jej využije ke kyberšikaně majitele daného účtu (např. k e-mailovému účtu, k chatu, IM, apod.)

Typy útoků na cizí účet nebo jeho zneužití:

1. Manipulace s profily (např. zveřejňování lživých informací o majiteli)
2. Mazání kontaktů či zpráv

---

²⁷ KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 8. ISBN 978-80-254-7866-0.

²⁸ KOPECKÝ, Kamil, KREJČÍ, Veronika. České děti a mobilní telefony. *Centrum prevence virtuální a rizikové komunikace* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z : <<http://www.prvok.upol.cz/index.php/vyzkum/20-detiamobily>>.

²⁹ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 16. ISBN 978-80-254-7791-5.

³⁰ KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 9. ISBN 978-80-254-7866-0.

3. Zasílání nevhodných zpráv jiné osobě jménem majitele účtu (např. urážky, zprávy s xenofobním či rasistickým textem, záměrně nesprávně vypracované úkoly, atd.)
4. Zneužití osobních a kontaktních údajů k účtu (např. přihlašování do různých aplikací nebo služeb, např. seznamky, pornoseznamky; objednávání zboží přes internet prostřednictvím e-shopů, atd.)

2.3.4 Ztrapňování pomocí falešných profilů v rámci sociálních sítí, blogů nebo jiných webových stránek

Útočník utvoří pod jménem jiné osoby (oběti) falešný elektronický účet nebo osobní stránku, na nichž zveřejňuje o oběti lživé informace (např. sexuální orientaci, smyšlené záliby apod.), které mají za cíl poškodit údajného majitele účtu.

2.3.5 Provozkování a napadání uživatelů v online komunikaci (flaming/bashing)

Jde o nepřátelskou a urážející interakci mezi uživateli nástrojů online komunikace (např. veřejná diskuse, chat, e-mail, sociální sítě, atd.), kteří se vyjadřují k aktuálním problémům reálného světa (např. k politice, sportu, náboženství, filosofii nebo k dalším problémům, které rozdělují společnost).

Tyto útoky mají nazlobit ostatní uživatele nebo je urážet a vyprovokovat, aby se zapojili do obdobného stylu komunikace. V případě ignorace těchto pokusů může útočník usilovat o zablokování komunikace (např. diskusi nebo chat) tzv. „tapetováním“, což je opakované vkládání textu, které vede k zahlcení dané služby.³¹

Jiří Peterka, jeden z „guru“ českého internetu, vysvětluje flaming: *„Kdekoli spolu komunikuje větší počet lidí, je docela dobře možné, že si občas „vjedou do vlasů“, byť jen slovně. Někdy k tomu stačí jen velmi málo, a může to být zcela neúmyslné (zatímco někdy to naopak může být i úmyslné). Pokud nějaký takový příspěvek někoho „nadzdvihne“ natolik, že na něj ostře zareaguje, pak se jeho reakci říká tradičně „flame“ (doslova: oheň). Následuje-li stejně podrážděná reakce původního autora, a celá „slovní přestřelka“ mezi oběma diskutujícími, a někdy i v širším fóru několika „flamerů“ jedná se o tzv. flame war (doslova: ohňovou válku).“* Flame volně překládáme jako „vzplanutí“, je zde jakýmsi synonymem pro agresi ve slovních diskusích.³²

³¹ KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 10. ISBN 978-80-254-7866-0.

³² ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. s. 78-79. ISBN 80-7254-360-1.

2.3.6 Zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť (outing)

Agresor má k dispozici choulostivé materiály o oběti (např. intimní fotografie či videa, důvěrné informace, různá tajemství, apod.), které může prostřednictvím mobilního telefonu nebo internetu zveřejnit.

Choulostivé materiály si může útočník opatřit více způsoby:

1. Materiál je útočníkovi poskytnut přímo od oběti
2. Agresor jej vyláká od oběti

Tento intimní či ztrapňující materiál může být dále zneužit k dalšímu sociálně-patologickému jednání, jako je např. vydírání nebo další manipulace s obětí.³³

Krejčí do této skupiny řadí také velmi nebezpečné chování, které označujeme termínem sexting.³⁴

2.3.7 Vyloučení z virtuální komunity (exclusion)

Jde o úmyslné a drsné vyřazení nějaké osoby z online skupiny (např. ze serveru Spoluzaci.cz)

2.3.8 Obtěžování (harassment)

Útočník oběť obtěžuje a snaží se znepříjemnit život tak, že neustále telefonuje, prozvání ji nebo posílá zprávy (např. SMS zprávy, e-maily, vzkazy do chatu, IM, apod.). Krejčí ve své studii poznamenává, že takové chování může přerůst v nebezpečné pronásledování oběti, které označujeme termínem stalking.

Rogers uvádí pojem kyberpronásledování (kyberstalking), což je opakované a intenzivní obtěžování a ponižování, které zahrnuje výhružky nebo zastrašování.³⁵

Podle Kopeckého a Krejčí řadíme mezi kyberšikanu formy tradiční psychické šikany posílené využitím ICT, např.:

- **Dehonestování (ponižování, urážení, nadávání).**
- **Vyhrožování a zastrašování.**

³³ KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 10. ISBN 978-80-254-7866-0.

³⁴ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 19. ISBN 978-80-254-7791-5.

³⁵ ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. s. 35. ISBN 978-80-7367-984-2.

- **Vydírání.**
- **Očerňování (pomlouvání).**³⁶

Závěry výzkumu Centra prevence rizikové virtuální komunikace PdF UP z roku 2009 uvedli, že téměř polovina českých žáků je vystavena některé z forem kyberšikany (46,8 %). V rámci výzkumu byly sledovány nejčastější projevy kyberšikany, mezi které patří např. dehonestující útoky, vyhrožování a vydírání, útoky na elektronické účty a jejich manipulaci, případně zneužití např. ke kyberšikaně.³⁷

Centrum prevence rizikové virtuální komunikace PdF UP realizoval v roce 2010/2011 další výzkum zaměřený opět na nebezpečí elektronické komunikace. Nové výsledky ukázaly, že se s kyberšikanou setkalo již 59,4 % dětí ve věku 11 – 17 let.³⁸

Existuje mnoho způsobů kyberšikany. Tedy mnoho způsobů, kterými útočník může velmi zkomplikovat život. Může se stát, že útočník nemá v úmyslu poškodit jinou osobu, ale některou formou z výše uvedených si udělá legraci. Taková forma vtípu není vhodná, protože spousta případů končí velmi špatně, až tragicky.

„Nikdo nemá právo jakkoliv ubližovat ostatním a každý má právo se proti agresorovi bránit!“³⁹

³⁶ KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 11. ISBN 978-80-254-7866-0.

³⁷ KOPECKÝ, Kamil a Veronika KREJČÍ. Některé z výsledků výzkumu zaměřeného na nebezpečné komunikační jevy v prostředí internetu. *Centrum prevence virtuální a rizikové komunikace* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné: <<http://www.prvok.upol.cz/index.php/vyzkum/34-nktere-z-vysledk-vyzkumu-zameneho-na-nebezpece-komunikani-jevy-v-prosted-i-internetu>>.

³⁸ KOPECKÝ, Kamil. Přibývá dětí, které se na vlastní kůži přesvědčily o tom, co je to kyberšikana. *Centrum prevence virtuální a rizikové komunikace* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <<http://www.prvok.upol.cz/index.php/vyzkum/78-pibyva-dti-ktere-se-na-vlastni-ki-pesvdily-o-tom-co-je-to-kyberikana>>.

³⁹ Šikana a kyberšikana. *Saferinternet.cz* [online]. c 2011 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z:<<http://proti-sikane.saferinternet.cz/sikana-a-kybersikana>>.

2.4 Prostředky kyberšikany

2.4.1 Textové zprávy

Většinou se jedná o zprávy s výhružným nebo útočným charakterem. Kyberšikana, která se odehrává za pomoci textových zpráv, může mít podobu opakujícího se, ustavičného zahlcování oběti velkým počtem textových zpráv. Kvůli tomu, že lze koupit jednorázové SIM karty, které je možno po vyčerpání kreditu vyměnit či vyhodit, se oběť nemusí vůbec dozvědět, kdo ji takto obtěžuje.

Fotografie nebo videoklipy pořízené mobilním telefonem

Mobilními telefony můžeme pořídit fotografii, kterou lze z mobilu prostřednictvím Bluetooth nebo internetu přeposlat dál. Útočník tedy může oběť, kterou je možno vidět na fotografii či videu, zahanbit nebo zastrašovat. Běžnou a patrně nejčastější podobou kyberšikany je „happy slapping“ (volně překládáno jako „veselé fackování“ viz Specifické projevy kyberšikany).

2.4.2 Mobilní telefonáty

V současnosti vlastní mobilní telefon většina lidí. Pachatel svou oběť mnohdy obtěžuje permanentními, někdy i útočnými telefonáty, eventuálně ji neustále prozvání. V případě, že oběť přijme hovor, nikdo neodpovídá. Může se také stát, že útočník své oběti odcizí mobilní telefon a používá ho k obtěžování jiných osob, toto samozřejmě vede k tomu, že je daná oběť neoprávněně považována za pachatele.

2.4.3 E-mailly

Založit nový e-mailový účet je v dnešní době velmi jednoduché. Agresor tedy může posílat útočné a šikanující e-mailly. Mohou být napsány pod cizí identitou či pseudonymem a útočník se tak nemusí bát, že bude odhalen.

2.4.4 Chatovací místnosti

Tato služba je skvělý způsob, jakým mohou lidé komunikovat. Ovšem nesmí se porušovat žádná bezpečnostní opatření. V případě opaku by se mohla taková místnost stát prostředkem pro zastrašování a výhružky. Takový druh kyberšikany řadíme chat na stránkách her a ve virtuálních světech (např. Second Life).

2.4.5 Instant messaging (IM)

V České republice je pro tuto podobu komunikace nejhojněji zastoupen Skype nebo ICQ. V průběhu komunikace v reálném čase se snadno zapomíná, že odeslané zprávy jsou v kyberprostoru. Zde spousta z nás příliš neuvažuje a nemyslí na cenzuru. Virtuální rozhovor se může zvrátit v agresivní chování (např. agresor začne psát útočné komentáře) a může vést k případům, kdy začne skupina atakovat jednotlivce.

2.4.6 Sociální sítě

Sociální sítě dávají možnost snadné komunikace mezi lidmi. Umožňují také jednoduché sdílení fotografií, videí a jiné zábavy. Pokud se nedodrží bezpečnostní pravidla, mohou sloužit k šíření pomluv a jiných lží. Vždy je třeba zpozornit, když si někoho přidáváme do přátel. Nikdo by se neměl „přátelit“ na sociální síti s tím, koho ve skutečnosti nezná. Každý profil na sociální síti by měl mít zabezpečené soukromí, aby nikdo nemohl stahovat např. fotografie a následně je zneužít.⁴⁰

2.4.7 Internetové stránky

Zdatnosti získané k náležitému užívání internetu lze také zneužít, a to nepředstavitelnými následky. Útočníci mohou vytvořit ponižující blogy nebo osobní stránky o svých obětech. Pomocí spousty stránek, které takovéto služby poskytují zdarma a pro legitimní účely, mohou tvořit ankety, které se týkají samotných obětí. Takové formě kyberšikan se nevyhnou ani známé osobnosti nebo politici.⁴¹

Prostředků ke kyberšikaně je mnoho. Když nevlastní pachatel počítač s připojením na internet, ale má svůj mobilní telefon, vystačí si, aby jiné osobě dokázal znepříjemnit život. Vzhledem k tomu, že existují internetové kavárny nebo volně dostupný (veřejný) internet, který je zdarma, útočníci mají mnoho příležitostí, jak kyberútok zrealizovat. Stačí mít potřebné znalosti internetu.

---

⁴⁰ Sociální sítě. *Saferinternet* [online]. c 2011 [cit. 2012-03-21]. Dostupné z: <http://www.saferinternet.cz/prodeti/socialni-site>

⁴¹ ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. s. 33-35. ISBN 978-80-7367-984-2.

2.5 Prevence kyberšikany

Internet nabízí nepřehledné množství informací a podnětů jak pro děti, tak pro dospělé uživatele. Kromě zábavných her, videí, různých druhů aplikací, zpráv můžeme na internetu narazit i na věci velmi nebezpečné. Může se jednat o stránky, které by děti neměly vůbec vidět či o pokusy jakkoli využít, zneužít nebo jinak dítě poškodit. Každý člověk by měl mít povědomí o rizicích internetu a o tom, jak může ohrozit jeho dítě, případně jak se v případě jakéhokoli ohrožení bránit.

Mnoho dospělých má pocit, že internetu dostatečně nerozumí, a tak nemohou dát svým dětem rady, jak se bezpečně chovat v jeho prostředí. Tým Linky bezpečí takovým rodičům radí: *„Možná právě vaše dítě je technicky mnohem zdatnější než vy, a pokud mluví o počítačích a internetu, nerozumíte mu ani slovo. To ale není žádná potíž! Požádejte své dítě, ať vám ukáže, co s počítačem dovede. Zeptejte se na to, co chcete vědět. Poučíte se a ještě navíc zjistíte, co potomka baví a čím se zabývá. Nezapomeňte také, že i když vaše dítě sviští po webu a používá termíny, které neznáte, v něčem máte určitě navrch. Znalosti společenských norem a například schopnost posoudit věrohodnost textu či nabídky se získávají věkem. Právě takové zkušenosti mohou často pomoci předejít závažnému problému.“*⁴²

Mnoho kampaní zaměřených proti kyberkriminalitě ukazuje ve svých spotech často na jedné straně počítače starého zvrhlého muže, který je považován za pachatele, na straně oběti mladou křehkou dívenku, která se nechala vlákat do pasti díky neznalosti internetu. Ale pozor, aby opak nebyl pravdou. Častěji se stává, že kyberšikana probíhá mezi vrstevníky, dokonce mezi spolužáky.

2.5.1 Jak se chránit před kyberšikanou

Spolehlivou ochranu před kyberšikanou nemůže poskytnout nikdo a nic. Preventivně je dobré dodržovat následující rady podle Krejčí:

1. Seznámit se s pravidly – je třeba znát pravidla služeb internetu a GSM sítí.
2. Seznámit se s riziky, které souvisí s elektronikou komunikací – když budeme znát danou problematiku, tj. kyberšikanu, lze tento problém mnohem snáze zvládnout.

---

⁴² Tipy a rady, jak ochránit své děti na internetu. *Pomoconline.cz* [online]. c 2010 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z : <<http://pomoc-online.saferinternet.cz/jsem-rodic/tipy-a-rady-jak-ochranit-sve-deti-na-internetu>>.

3. Nebýt příliš důvěřivý – z výzkumu vyplývá, že mnoho lidí ve virtuální komunikaci neříká pravdu (např. o věku, pohlaví, rase, povolání, apod.).
4. Neshledovat citlivé informace – tyto údaje o člověku mohou být lehce zneužity (např. osobní údaje, osobní fotografie, soukromé problémy, hesla k elektronickým účtům, atd.).⁴³

2.5.2 Jak se bránit kyberútokům

Spousta lidí porušuje pravidla internetu, případně GSM, je naivní a důvěřivá a prozradí o své osobě více než by měla. Často se stává, že se tito lidé stávají jednoduchými oběťmi kyberútoků. Když se už něco ohrožujícího stane, musíme vědět, jak se účinně bránit a na koho se obrátit.

Kopecký a Krejčí poskytují mnoho důležitých rad, jak vzdorovat kyberútokům:

- Ukončit – nekomunikovat dále s útočníkem, neodpovídat mu a především se nemstít.
- Blokovat – ihned kontaktovat poskytovatele služby, blokovat přijímání zpráv či hovorů od agresora, případně si změnit svoji virtuální identitu, a tím agresorovi zamezit v přístupu k oběti i dané službě
- Odhalit pachatele – pokud je to možné (např. podle profilu)
- Oznámit – říct o útoku dospělé osobě a zachovat jako důkazní materiál pro další vyšetřování (např. zprávy, videozáznamy, odkazy na weby, SMS, atd.)
- Nebýt nevěšmavý – pokud kolem probíhá kyberšikana, je třeba ji řešit a ne přehlížet.
- Podpořit oběti – dát radu, co mají v takovém případě dělat, pomoci kyberšikanu včas ohlásit.⁴⁴

---

⁴³ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 46. ISBN 978-80-254-7791-5.

⁴⁴ KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 7. ISBN 978-80-254-7866-0.

3 Skutečné případy kyberšikany

Obyvatelé Evropy, Kanady či USA se potýkají s kyberšikanou, avšak ani Česká republika není výjimkou. Již mnoho lidí z různých částí světa se stalo její obětí. Někdy může takový způsob šikany způsobit naprosté zhroucení člověka. V těch horších případech oběť nezvládne situaci, za kterou odpovídají útočníci kyberšikany, a spáchá sebevraždu.

3.1 Kauza Star Wars Kid

Prvním případem, který vyšel v roce 2003 v médiích, a první známou obětí kyberšikany se stal Ghyslain Raza. Narodil se roku 1988, pochází z Kanady, z provincie Québec. Tento tehdy student střední školy v Trois-Rivières se stal známý po celém světě díky uveřejnění videozáznamu, na němž provádí bojovou scénu, při níž chtěl napodobit postavu Dartha Maula, ze ságy Hvězdných válek (Star Wars). Kvůli Razovu ne příliš štíhlému tělu vypadá tato scéna vcelku legračně, i přes to, že na záznamu ukázal zdatnost při manipulaci s golfovou holí.

Později se k záznamu dostali jeho spolužáci, kteří jej 19. dubna zveřejnili na internetu na portálu Kazaa.⁴⁵

Během několika dní vytvořil Bryan Dube, herní vývojář firmy Raven Software, první předělávku záznamu. Přidal k němu zvukové efekty a místo hole dal chlapci do rukou světelný meč. Takto upravené video zveřejnil 24. dubna na svých internetových stránkách. Následně (27. dubna) se odkaz na Dubeovi webové stránky s videem objevil na stránkách NSFW online komunity zvané Sensible Erection. Jeden z uživatelů začal video rozesílat mezi další členy online komunity. V průběhu jednoho dne se toto video stalo nejpopulárnějším na stránkách NSFW. 29. dubna bylo upravené video publikováno na stránkách Waxy.org pod názvem Star Wars Kid. Toto pojmenování dalo chlapci přezdívku Star Wars Kid.

V první polovině května stránka Waxy.org zaznamenala při své maximální návštěvnosti téměř milion zobrazení v jednom dni.⁴⁶

Prvotní video, které si nahrál Ghyslain Raza, bylo pak ještě ne jednou pozměňováno, vznikla řada blogů a internetových stránek, na nichž byl Ghyslain zesměšňován. Byl také

---

⁴⁵ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 21. ISBN 978-80-254-7791-5.

⁴⁶ BAI0, Andy. Star Wars Kid: The Data Dump. *Waxy* [online]. 2008 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://waxy.org/2008/05/star_wars_kid_the_data_dump/>.

několikrát parodován, např. v seriálech South Park, American Dad, Family Guy a v mnoha dalších pořadech a show. V roce 2006 se video stalo nejpopulárnějším videem na internetu po celém světě. Bylo zobrazeno více než 900 milionkrát.⁴⁷

Fanoušci Star Wars Kid vytvořili internetovou petici, v níž požadovali, aby Ghyslain Raza dostal alespoň malou roli třetí epizodě Star Wars. Petici podepsalo 148 738 lidí.⁴⁸

3.1.1 Důsledky

Jakmile se Ghyslain dozvěděl o své nečekané popularitě, utrpěl velký psychický otřes a musel se dlouhodobě léčit.⁴⁹

3.2 Kauza Anna Halman

Nejtragičtější případ kyberšikany v Evropě se udál v Polsku. Obětí se stala tehdy čtrnáctiletá dívka, studentka gymnázia, Anna Halman z Gdaňska.

20. října 2006 odešla Anna do školy. V průběhu vyučování odešla učitelka na 20 minut ze třídy, což se Anně stalo osudným. Před všemi spolužáky začali Annu napadat a sexuálně obtěžovat čtyři z nich. Strhávali z ní šaty, osahávali ji a předstírali, že ji znásilňují. Další spolužák všechno natáčel na mobilní telefon. Uplakaná Anna prosila, aby ji nechali, pokusila se schovat pod lavici, ale vytáhli ji. Několik spolužaček se jí pokusilo pomoci, avšak na trýznitele neměly dostatek sil. Ostatní spolužáci to považovali za skvělou zábavu, a tak se zaujetím přihlíželi. Útočníci Anně vyhrožovali, že natočený materiál zveřejní na internet, ať si ho mohou všichni prohlédnout. Dívka po incidentu utekla domů.⁵⁰

3.2.1 Důsledky

Učitelka se o incidentu dozvěděla po příchodu do třídy. Po vyučování telefonovala Halmanovým, aby je informovala o nešťastném napadení Any, ale mluvila jen s jejím

---

⁴⁷ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 24. ISBN 978-80-254-7791-5.

⁴⁸ Put The Star Wars Kid in Episode III. *Petition online* [online]. [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <<http://www.petitiononline.com/Ghyslain/petition.html>>.

⁴⁹ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 27. ISBN 978-80-254-7791-5.

⁵⁰ Anna Halman. *Wikipedie otevřená encyklopedie* [online]. 25. 8. 2010 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Anna_Halman>.

osmnáctiletým bratrem Patrykem. Anna prosila svého bratra, ať rodičům nic neříká, chtěla jim to říci sama, ale neudělala to. Matka se jí ptala, co se jí přihodilo, ale Anna řekla, že si poradí sama. Ten večer se svěřila své kamarádce, že se chce zabít, protože nemůže vydržet takové ponižování. 21. října 2006 se Anna oběsila na švihadle.

Vyšetřování ukázalo, že byla dívka podrobována šikaně již delší dobu. Nejednalo se zdaleka o první útok na její osobu. Titíž útočníci ji napadali opakovaně proto, že odmítla s jedním z nich chodit. Vedení školy o útocích vědělo od jiných studentek, ale nijak tuto situaci neřešilo.

Videonahrávku, které útočníci pořídili, později vyvěsili na internet. Den po Anině sebevraždě ho z internetu a z mobilního telefonu smazali. Policejním technikům se však podařilo jej získat a sloužilo jako důkazní materiál. Soud rozhodl, že všichni účastníci budou umístěni na tři měsíce do ústavu pro mladistvé.

Proti tomuto rozhodnutí poté před soudní budovou protestovaly desítky lidí, mezi nimiž byli i Aniny rodiče, že jsou chlapci nevinní, a by nebyli ničeho takového schopni. Tvrdili, že dívka jen neunesla dětskou legraci. Avšak po zhlédnutí videozáznamu změnili rapidně názor na nevinnost chlapců.

Psychologové tvrdili, že z Aniného pohledu se „hrané znásilňování“ nijak nelišilo od skutečného a že si Anna musela zažít opravdové trauma.⁵¹

3.3 Kauza Jessica Renee Logan

Příběh Jessicy Logan se odehrál v USA, v Ohio ve státě Cincinnati roku 2008. Tehdy osmnáctiletá Jessica se v březnu 2008 ještě se dvěma kamarádkami obnažené fotografovaly mobilními telefony. Jessica svou fotografii odeslala svému příteli Ryanovi Salyersovi. Když se Jessica a Ryan rozešli, rozesílal tuto její fotografii dalším dívkám, které navštěvovaly různé střední školy. Ty je pak preposílaly dalším osobám.

Jessica se o šířící se fotografii dozvěděla od své kamarádky Lauren Taylor a následně šly spolu navštívit školního poradce. Jessica se stala po zveřejnění fotek populární a posmívali se jí studenti nejen ze střední školy, kterou navštěvovala.⁵²

---

⁵¹ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 36-38. ISBN 978-80-254-7791-5.

⁵² KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 39-41. ISBN 978-80-254-7791-5.

Jessica odmítala chodit do školy.⁵³

Začala hledat pomoc i u právního poradce školy, který ji odkázal na školního policistu. Šli tedy na státní zastupitelství, aby zjistili, zdali nemohou na někoho podat obvinění. Protože byla Jessica už plnoletá, nenašel zákon, který by ji mohl pomoci. Policista přesto Jessice poradil, aby vystoupila v televizi. Rozhodla se, že to udělá. Mluvila anonymně o nekonečném obtěžování, ponižování a pronásledování. Chtěla, aby si nemusel nikdo další projít něčím podobným, a tak se tímto vystoupením v televizi snažila všechny varovat. Rozhovor byl odvysílán 20. května 2008. Zanedlouho si celá škola domyslela, že v televizi hovořila o svém problému právě Jessica, čímž se obtěžování začalo stupňovat.⁵⁴ „Byla napadána a ponižována. Říkali o ní: To je ta holka, co poslala tu fotku, to je ta děvka,“ vypověděla její kamarádka Lauren Taylor ve zprávách NBC.⁵³ „Hnusně na ni pokřikovali a házeli po ní věci... Všude, kam přišla, o té fotce věděli, viděli ji! A to je ponižující. Byla ponižována.“ Řekla matka Jessicy, Cynthia Logan.⁵⁵ Jessica také musela čelit telefonátům, textovým zprávám, zprávám na své profily na sociálních sítích MySpace a Facebook.

Jessica se začala schovávat a přestala chodit do školy. Její matka se to dozvěděla a Jessica se jí o svém problému svěřila, ale matka netušila, jak je situace vážná. Nakonec dívka úspěšně odmaturovala a začala myslet na budoucnost.

27. června se Jessice oběsil kamarád ze školy. I přes nesouhlas rodičů se vydala na jeho pohřeb. Když se vrátila, spáchala sebevraždu. Oběsila se v šatníku.⁵⁴ „Přišla jsem do jejího pokoje a viděla ji viset. Její mobil byl uprostřed podlahy,“ vzpomíná paní Cynthia Logan na svou dceru.⁵³ Jessica vzala život měsíc na to, co ukončila střední školu.⁵⁴

---

⁵⁴ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 39-41. ISBN 978-80-254-7791-5.

⁵³ HASTINGS, Katy. Teenager commits suicide after 'sexting' a nude photo to her boyfriend made her life a misery Read more: <http://www.dailymail.co.uk/tvshowbiz/article-1161112/Teenager-commits-suicide-sexting-nude-photo-boyfriend-life-misery>. *Mail online* [online]. 11. 3. 2009 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <<http://www.dailymail.co.uk/tvshowbiz/article-1161112/Teenager-commits-suicide-sexting-nude-photo-boyfriend-life-misery.html>>.

⁵⁵ BOSKER, Bianca. Jessica Logan Suicide: Parents Of Dead Teen Sue School, Friends Over Sexting Harassment. *TheHuffingtonPost* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/2009/12/07/jessica-logan-suicide-par_n_382825.html

3.3.1 Důsledky

Po smrti Jessicy byli její rodiče pobouřeni, protože nebyl po celou dobu týrání nikdo potrestán. 8. května 2009 podali Loganovi žalobu k okresnímu soudu v Ohiu na několik studentů, vedení školy, policejního důstojníka a hlavní město Montgomery. Soud obžaloval výše zmíněné, ale soudní stíhání zahájeno nebylo.

Cythia a Albert Loganovi se dohodli, že smutný příběh své dcery zveřejní. Přejí si, aby napomohl ke změně státních zákonů.

Tragický příběh Jessicy Logan je jeden z prvních svého druhu. Jessica se tímto stala jednou z prvních obětí sextingu. Manželé Loganovi usilují, aby se stal sexting nezákonným. Především kvůli prevenci se snaží na sexting upozorňovat také veřejnost. Vysvětlují dětem, co se může stát, když budou přeposílat své nahé fotografie, ale také se věnují dospělým a chtějí jim ukázat, jak nebezpečný může být sexting nebezpečný.⁵⁶

Pro další příklady sextingu nemusíme chodit daleko. I v České republice čím dál více zaznamenáváme případy šíření choulostivých fotografií. Většina z nás nejspíš zaregistrovala velmi medializovaný případ učitelky ze Znojma z roku 2008-2009. Ale česká policie musí řešit i případy nezletilých dětí.

3.4 Sexting v Měříně

Nejmenovaná patnáctiletá, tedy nezletilá, dívka z Velkého Meziříčí (okres Žďár nad Sázavou) si v roce 2008 pořídila svoji vlastní intimní fotografii a poslala ji e-mailem chlapci, který se jí velmi líbil. Ten snímek rozeslal dalším spolužákům a vrstevníkům. Fotka se dostala i k učitelům základní školy v Měříně.

Vedení školy dívku identifikovalo podle řetízku na krku a případ oznámilo ihned policistům. Chlapec byl vyšetřován kvůli šíření dětské pornografie. Trest hrozil především mladíkovi, ale také dalším spolužákům, kteří dívčinu fotku šířili.

Pokud bylo chlapci, který snímek rozeslal, méně než patnáct let, nebude trestně stíhaný. Hlavní aktérka se trestu od soudu bát nemusí. Těžké chvíle přinese dívce i její rodině samo policejní vyšetřování. Soud by mohl od potrestání upustit v případě, pokud by se ukázalo, že se aktéři v minulosti ničeho závažného nedopustili.⁵⁷

⁵⁶ KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. s. 42-43. ISBN 978-80-254-7791-5.

⁵⁷ LAUDIN, Radek. Dívka nafotila porno samospouští, kamaráda vyšetřuje policie. *iDnes* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/divka-nafotila-porno-samospousti-kamarada-vysetruje-policie-kt6-krimi.aspx?c=A090114_073536_krimi_klu>.

Případ byl v říjnu 2009 uzavřen. Mladiství žáci, kteří se do šíření snímku zapojili, byli potrestáni tresty společensky prospěšných činností.⁵⁸

Novým, nebezpečným a stále se rozšiřujícím fenoménem, který nazýváme sexting, se blíže zabývám v následující kapitole (viz Co je sexting).

---

⁵⁸ KOPECKÝ, Kamil. Případ z Měřína. *Sexting.cz* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.sexting.cz/>.

4 Sexting

4.1 Co je sexting

Sexting (český ekvivalent *sextování*) je složenina slov *sex* a *textování*.⁵⁹ Je to tedy elektronické rozesílání textových zpráv, vlastních fotografií či vlastního videa se sexuálním obsahem.⁶⁰ Mezi platformy, které umožňují šíření těchto materiálů, patří v dnešní době zejména sociální sítě – Facebook, MySpace, Libimseti.cz nebo digitální úložiště fotografií Rajče.net. aj.⁶¹

Tyto materiály vznikají nejčastěji mezi partnery, kteří si pro pobavení navzájem vymění své intimní erotické fotografie. Problém nastane, když se milenecký pár rozejde. V tomto okamžiku může jeden z ex-partnerů použít např. intimní fotografii a začít se mstít. Zveřejní ji a prostřednictvím internetu nebo mobilního telefonu začne šířit dál.

Podle Svantessona může mít sexting mnoho podob. „*Od těch poměrně nevinných mezi dospělými až po ty vážné, když se třeba starší muž snaží získat citlivé fotografie od nezletilých dívek. Sexting však může vyvolávat i naprosto absurdní situace, jako když se třeba neuvážlivý teenager dostane do vězení za dětskou pornografií.*“⁶²

Sexting považujeme za velmi nebezpečné chování. Důvodů existuje několik:

1. Případnému útočníkovi poskytujeme citlivý materiál, který může proti nám zneužít.
2. Takový materiál se může na internetu šířit i několik let nebo může být nevhodně použit za dlouho dobu od svého vzniku.
3. Oběť sextingu může být vystavena tzv. harašení nebo sexuálním útokům.
4. Šířitelé tohoto materiálu se sexuálním obsahem mohou spáchat přestupek nebo trestný čin (např. šíření dětské pornografie, ohrožování výchovy dítěte, apod.)⁶⁰

---

⁵⁹ KOPECKÝ, Kamil. Co je sexting. *E-bezpeci* [online]. c 2008-2011 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z: <<http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/137-154>>.

⁶⁰ KOPECKÝ, Kamil. Co je sexting. *Sexting.cz* [online]. c 2009-2012 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z: <www.sexting.cz>.

⁶¹ Tisková zpráva. *Centrum prevence virtuální a rizikové komunikace* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <<http://prvok.upol.cz/index.php/home>>.

⁶² POVOLNÝ, David. Sexting: Právní výzva elektronického věku. *Online Muni.cz* [online]. 2005-2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <<http://www.online.muni.cz/vedaavyzkum/2034-sexting-pravni-vyzva-elektronickeho-veku>>.

Podle Kopeckého je sexting poměrně nový fenomén. První případy sextingu byly zaznamenány v roce 2005.⁶³

Je třeba mít na vědomí nebezpečí, že potencionálními oběťmi sextingu mohou být i dospívající mládež a dokonce i děti. Vytváření intimních a provokativních fotografií se pomalu včleňuje do intimity mladých lidí. Popsáno je několik případů, kdy se např. na populárního chlapce snažila zapůsobit dívka tím, že mu poslala erotické fotografie, avšak mladík stejné sympatie nechoval, a tak tyto materiály přeposílal dalším lidem ze svého okolí.

Takové chování je klasická ukázka sextingu. Vedle svádění také exhibicionismus představuje důležitou úlohu.⁶⁴

Důležité proto je, aby rodiče svým dětem, učitelé svým žákům či starší sourozenci mladším stále vštěpovali do paměti, že každá fotka nebo video, kterou pošlou dalšímu člověku, se může kopírovat a dál šířit. Takových kopií může vzniknout neuhlídátné množství. Děti pošlou fotky či videa svým kamarádům nebo partnerovi, protože jim věří, ale neuvědomují si, co se může stát v případě, že se pohádají, rozejdou nebo jinak nepohodnou. Taková fotografie může být jako ideální materiál využitý k pomstě. Děti musí vědět, že vytvářet fotografie a natáčet videa je sice zábava, ale může se jim vymstít.⁶⁶

Sexting napomáhá šíření dětské pornografie a pornografie mladistvých, což je zakázáno po celém světě. V České republice bylo odhaleno mnoho případů sextingu, spoustu z nich lze soudit právě jako šíření dětské pornografie.

Je nutné, aby si každý člověk, především nezletilý, uvědomoval, že své intimní fotografie či videa by neměl dále rozšiřovat právě z důvodu, aby nebyl stíhán za šíření dětské pornografie.

V řadě případů v USA má osoba, která šířila fotografii nezletilé dívky či nezletilého chlapce, záznam v registru sexuálních útočníků. V tomto registru je společně se sexuálními násilníky, devianty, lidmi, kteří obtěžovali nezletilé apod. Obdobně je na tom mnoho

---

⁶³ KOPECKÝ, Kamil. Co je sexting. *E-bezpeci* [online]. c 2008-2011 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z : <<http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/137-154>>.

⁶⁴ PAZDERA, Vlastimil. Sexting. *Nebud' obět!* [online]. c 2010-2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.nebudobet.cz/?page=sexting>

⁶⁶ Sexting & Kybergrooming. *Safer internet* [online]. c 2011 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.saferinternet.cz/pro-deti/sexting-kybergrooming>

mladistvých, kteří si hledají takovou zábavu, že si například vzájemně posílají intimní fotografie. I tito lidé mohou být v USA obviněni a odsouzeni za šíření dětské pornografie. Takový případ řešila policie z Floridy:

*„Známý případ sextingu představuje i kauza nezletilého Phillipa Alperta z Floridy. Aniž by o ně žádal, jeho přítelkyně mu zaslala své nahé fotografie. Když se rozešli, Philip rozeslal její nahé fotografie kamarádům a také rodičům dívky. Philip byl usvědčen a odsouzen na 5 let podmíněně z šíření dětské pornografie a až do svých 43 let bude zařazen do registru sexuálních útočníků.“*⁶⁷

4.2 Sexting a právo

V prosinci 2010 přednášel na brněnské Masarykově univerzitě australan Dan Svantesson, který se zabývá problematikou sextingu z právního hlediska. *"Často říkám svým studentům, aby u všeho, co dávají na Facebook, uplatnili „tchyňový test“. To znamená, že byste neměli dát na Facebook nic, co byste nechtěli, aby viděla vaše současná či budoucí tchyně,*" velmi výstižně prohlásil Dan Svantesson z Bond University v Austrálii.⁶⁸

V českém prostředí se každý případ šetří individuálně. Řada případů sextingu je vyřešena jako přestupek, další jako trestný čin. Hodnotí se druh fotografie, způsob pořízení, atd. U mladistvých osob může být sexting považován za trestný čin ohrožování mravní výchovy mládeže. Některé případy sextingu je možné vyřešit také občansko právní cestou. Jedná se o vážný čin, který může zanechat na oběti závažné následky, přičemž některé případy mohou končit i smrtí oběti, která většinou nezvládne stresovou situaci.⁶⁹

V případě, že si jakýkoliv intimní materiál pošlou dospělé osoby, nelze mluvit o žádném porušení zákona. Když pošle svoji fotku jedna zletilá osoba jiné zletilé osobě, pravděpodobně ani nedojde k žádným právním komplikacím. Pokud by se ale stalo, že se

---

⁶⁷ KOPECKÝ, Kamil. Co je sexting. *E-bezpeci* [online]. c 2008-2011 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z : <<http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/137-154>>.

⁶⁸ POVOLNÝ, David. Sexting: Právní výzva elektronického věku. *Online Muni.cz* [online]. 2005-2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <<http://www.online.muni.cz/vedaavyzkum/2034-sexting-pravni-vyzva-elektronickeho-veku>>.

⁶⁹ KOPECKÝ, Kamil. Co je sexting. *E-bezpeci* [online]. c 2008-2011 [cit. 2012-03-07]. Dostupné z : <<http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/137-154>>.

začne taková fotografie šířit mezi další osoby, mohou nastat právní rozpory v oblastech, jako je pomluva, ochrana soukromí nebo i autorský zákon. Autor snímku má všechna autorská práva a bez jeho svolení nemá další osoba právo jej dál šířit bez svolení autora.⁷⁰

Osoby starší 15 let se nedopouští trestného činu, pokud provozují sex. Jakmile se u něj fotí, natáčejí nebo si vedou deník, už se může jednat o výrobu a držení dětské pornografie. Právní restrikce neberou zřetel na skutečnou vůli osob, jež mají ochraňovat. Nedávají osobám mladším 18 let právo rozhodovat o tom, jestli si přejí být pornograficky vyobrazeny, nemají ani právo se samy zobrazovat prostředkem, který lze označit za pornografický.

Připomeňme si, že dětská pornografie se definuje jako pornografie, v níž jsou zobrazeny děti jako sexuální aktéři nebo objekty (soulož, masturbace, nahota, atd.). Dítě je podle zákona osoba mladší 18 let, nikoli 15 let.⁷¹

4.3 Paragrafy týkající se dětské pornografie

Jedná se především o § 192, § 193, zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

4.3.1 § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií

- (1) Kdo přechovává fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě, bude potrestán odnětím svobody až na dva roky.
- (2) Kdo vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, činí veřejně přístupným, zprostředkuje, uvede do oběhu, prodá nebo jinak jinému opatří fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, které zobrazuje nebo jinak využívá dítě, anebo kdo kořistí z takového pornografického díla, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až šest let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 2

---

⁷⁰ POVOLNÝ, David. Sexting: Právní výzva elektronického věku. *Online Muni.cz* [online]. 2005-2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <<http://www.online.muni.cz/vedaavyzkum/2034-sexting-pravni-vyzva-elektronickeho-veku>>.

⁷¹ KOPECKÝ, Kamil. Sexting a právo. *Sexting.cz* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.sexting.cz/>.

- a) jako člen organizované skupiny,
  - b) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo
  - c) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.
- (4) Odnětím svobody na tři léta až osm let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 2
- a) jako člen organizované skupiny působící ve více státech, nebo
  - b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

4.3.2 § 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie

- (1) Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede nebo zneužije dítě k výrobě pornografického díla nebo kořistí z účasti dítěte na takovém pornografickém díle, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.
- (2) Odnětím svobody na dvě léta až šest let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1
- a) jako člen organizované skupiny, nebo
  - b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.
- (3) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1
- a) jako člen organizované skupiny působící ve více státech, nebo
  - b) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.⁷²

V dnešní době internet používají miliony uživatelů, a tak je prostor pro šíření dětské pornografie přímo nachystaný. Pachatelé se mohou jednoduše skrýt za jinou identitu. Avšak rozvoj ICT obnáší i nové prostředky, jak tyto útočníky dopadnout. Za jakékoliv nakládání s dětskou pornografií může jít pachatel do vězení. Ale v porovnání s jinými i státy, jsou tresty v ČR poměrně nízké.

---

⁷² Zákon č. 40/2009 sb.

4.4 Sexting v České republice

Výzkumný tým Centra prevence virtuální a rizikové komunikace PdF UP v Olomouci a projektu E-bezpečí realizoval v průběhu roku 2010 výzkum, který se týkal rizikového chování ve virtuálním prostředí, především na internetu. Část výzkum byla věnována také fenoménu sextingu.

Výsledky tohoto rozsáhlého výzkumu, které ho zúčastnilo 10 414 respondentů, ukazují, že 10,44 % českých dětí alespoň jednou odeslalo jiné osobě svou vlastní intimní fotografii nebo video. 9,15 % respondentů odpovědělo, že zveřejnili na internetu svou fotografii nebo video, na němž jsou nazí či obnažení. 71,18 % tazatelů považuje odesílání nebo zveřejňování sexuálně laděných fotografií nebo videí za rizikové.⁷³

Nejnovější výzkum, týkající se sextingu, byl uskutečněn v roce 2011. Výzkumnou zprávu zveřejnil v březnu 2012. Jde o výzkumné šetření opět velkého rozsahu. Odpovídalo 9 353 respondentů ve věku 11-17 let z celé České republiky.

V porovnání s výzkumem z roku 2010 můžeme v roce 2011 zpozorovat změny k lepšímu - 73,1 % českých teenagerů považuje sexting za rizikový a riskantní, což je téměř o 2 % více. Musíme brát ale v potaz, že v roce 2010 se zúčastnilo o 1 061 respondenta více. Další velmi pozitivní zpráva je, že v roce 2011 umístilo na internet vlastní sexuální materiály, na kterých jsou obnažení 8,25 % teenagerů, což je o 2,19 % méně než v roce 2010. 9,7% respondentů se přiznalo, že poslali vlastní sexuálně laděné materiály jiným osobám (např. příteli, přítelkyni, kamarádovi, partnerovi, atd.), a to je také méně než v roce 2010. Negativní zjištění je, že když je sexting uskutečňován, je to převážně „z nudy“.

Z výsledků vyplývá, že prozatím nedochází k masovému rozšíření sextingu, avšak v populaci českých teenagerů se vyskytuje. Existuje řada případů sextingu, kdy musela být vzhledem k trestněprávní povaze k vyšetřování začleněna policie.

Případy, kdy došlo k sebevraždě, se v ČR téměř nevyskytují. Je znám zatím 1 případ sebevraždy dítěte, kde byla zjištěna a prokázána přímá souvislost se sextingem. V zahraničí takových případů lze nalézt více. Viz Jessica Logan, Anna Halman Hope Witsell a další.⁷⁴

---

⁷³ KOPECKÝ, Kamil a VERONIKA KREJČÍ. Výzkumná zpráva o rizikovém chování na internetu. *Centrum prevence virtuální a rizikové komunikace* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <<http://prvok.upol.cz/index.php/home/71-vyzkumna-zprava-o-rizikovem-chovani-na-internetu>>.

⁷⁴ Tisková zpráva. *Centrum prevence virtuální a rizikové komunikace* [online]. c 2012 [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <<http://prvok.upol.cz/index.php/home>>.

5 Výzkumná část

5.1 Výzkumný cíl

Již většina z nás vlastní mobilní telefony, výjimkou nejsou ani žáci základních škol. Mnoho z nás má také doma buď stolní počítače či notebooky s připojením na internet. Všechno jsou to velmi praktické moderní technologie, které se používají ke komunikaci mezi lidmi, k zábavě či vyhledávání informací. Mají ale i stinnou stránku a ta se nazývá kyberšikana.

Cílem výzkumu bylo zjistit, jakou osobní zkušenost mají s kyberšikanou žáci osmých tříd vybrané základní školy v Uherském Brodě. Výzkum byl zrealizován v lednu roku 2012. Tohoto šetření se zúčastnilo celkem 50 žáků osmých tříd ve věku 13 až 14 let.

Zkoumá, zdali mají žáci na internetu veřejně vyvěšeny své fotografie nebo videa. Zjišťuje, jestli se žáci stali někdy obětí, jaká forma kyberšikany k tomu byla použita, dále zjišťuje, jestli se děti samy pokusily šikanovat druhé a z jakého důvodu. Záměrem poslední otázky je zjistit, jestli učitelé se žáky věnují ve škole pozornost problematice kyberšikany. Výzkumná sonda se zaměřuje pouze na otázku kyberšikany.

5.2 Metoda výzkumu

Pro svůj výzkum jsem zvolila dotazníkové šetření, které obsahuje 16 otázek, z nichž je 13 uzavřených, a 3 otázky jsou uzavřené s polouzavřenou podotázkou. Dotazník se skládá ze tří částí:

Vstupní část, v níž jsem se představila, vysvětlila, že se dotazník týká mé bakalářské práce a slouží pouze k výzkumným účelům, upozornila jsem žáky, že je dotazník anonymní a také poučila, jak jej mají správně vyplňovat.

Druhá část obsahuje vlastní otázky. 13 otázek nabízí pouze uzavřené odpovědi, tj. ANO – NE, u 3 otázek je možno odpovědět ANO nebo NE, pokud respondent odpoví ANO, má na výběr další možnosti, kde lze eventuálně napsat svou vlastní odpověď, proto polouzavřená otázka.

V poslední, třetí, části jsem respondentům poděkovala za jejich vstřícnost a čas a rozloučila se.

Každá otázka je konstruována tak, aby byla žákům jasná ihned po jejím přečtení. Chtěla jsem předejít tomu, aby děti měly rozporuplné myšlenky, jak byla asi otázka myšlena. Protože každé dítě má jinou zkušenost, otázky jsou přesně dány, aby všichni věděli, zda se

jim něco podobného, jako v zadání otázky, stalo či nikoli. Téměř každá otázka se zaměřuje na jinou formu kyberšikany.

Metodu dotazníkového šetření jsem si vybrala z důvodu, že se jedná o kvantitativní metodu zkoumání. Při využití kvantitativní metody lze zajistit podstatně více informací od velkého počtu tazatelů v relativně krátkém časovém úseku a je tedy možné si vytvořit obecnější představu o dané problematice než při užití metody kvalitativní. Je to nejvíce frekventovaná metoda zjišťování údajů.⁷⁵

5.3 návratnost dotazníků

Jelikož jsem s dotazníky, po domluvě s ředitelem školy, přišla do školy osobně a s žáky jsem v hodině Výchovy k občanství dotazníky vyplnila, návratnost byla 100 %. Zvolila jsem raději osobní návštěvu školy, abych byla žákům při ruce, kdyby jim byla některá z otázek nejasná a potřebovali cokoliv upřesnit.

5.4 Charakteristika respondentů

Výzkumná část mé práce byla věnována žákům základních škol na druhém stupni. Navštívila jsem žáky Základní školy Pod Vinohrady v Uherském Brodě ve Zlínském kraji. Děti dochází do 19 tříd, tudíž se jedná o poměrně velkou městskou školu.

Zaměřila jsem se především na žáky osmých tříd. Celkový počet zúčastněných respondentů bylo rovných 50, z toho 20 dívek a 30 chlapců ve věkovém rozmezí 13 až 14 let.

5.5 Stanovení hypotéz

Pro svůj výzkum jsem si zvolila celkem 1 hlavní hypotézu a 2 výzkumné otázky:

H1: Dívky bývají v roli agresora častěji než chlapci.

VO1: Pokud mají žáci na nějaké internetové stránce svůj účet, pak je nejvíce zastoupen Facebook.

VO2: Pedagogové žákům nepředávají mnoho informací o rizicích na internetu, především pak o kyberšikaně.

---

⁷⁵ GAVORA, Peter. *Výzkumné metody v pedagogice: příručka pro studenty, učitele a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 1996, s. 53. ISBN 80-859-3115-X.

5.6 Interpretace výzkumu

Získaná data byla analyzována a shrnuta do těchto oblastí: útoky na moji osobu, obtěžování, pomlouvání či očeřování, publikování ponižujících materiálů a krádež identity. Další otázky zjišťují, kolik dětí má veřejně na internetu své fotografie či videa a také se věnují otázce agresora. Poslední otázka zkoumá, zda učitelé s žáky hovoří o kyberšikaně.

Každá otázka je vyhodnocena celkově, bez ohledu na pohlaví žáků, ale také každé pohlaví odděleně, tedy zvlášť dívky a zvlášť chlapci.

Všechny odpovědi každé otázky jsem sečetla a převedla na procenta, případně zaokrouhlila na dvě desetinná místa. U vybraných otázek jsou odpovědi zobrazeny do tabulky či grafu pro lepší představivost.

5.7 Výsledky výzkumu

Otázka č. 1 a č. 2 zkoumá pohlaví respondentů a jejich věk. Dotazovaných žáků bylo celkem 50. Z toho 20 dívek a 30 chlapců. To znamená, že 40 % respondentů představují dívky a 60 % chlapci.

Z celkových 20 dívek odpovědělo 7 z nich, tj. 35 %, že je ve věku třinácti let, a 13 z nich, tj. 65 %, obsazují čtrnáctileté dívky. Z 30 chlapců jsou pouze 4 třináctiletí, tj. 13,33 %, a 26 chlapců odpovědělo, že jsou již čtrnáct let staří, toto početnější zastoupení představuje 86,76 %.

V celkovém počtu dívky a chlapci jsou třináctiletí žáci zastoupeni ve 22 % a čtrnáctiletí představují větší část, a to 78 %.

Otázka č. 3 – 17 se věnují již pouze kyberšikaně a jejím formám.

Na otázku „*Máš někde na internetové stránce svůj účet?*“ 49 dětí odpovědělo „ano“ a pouze 1 odpověď byla záporná. To znamená, že 98 % dotazovaných dětí má na internetu založen účet, což je vcelku vysoké číslo a svědčí o něm fakt, že dnešní teenageři tráví na internetu mnoho času a tudíž se dá předpokládat, že se v prostředí internetu dokážou dobře orientovat. Pouhá 2 % žáků nemá na žádné internetové stránce založen účet.

100 % dívek odpovědělo kladně, u chlapců je 98 % odpovědí „ano“, pouze 1 žák zakroužkoval možnost „ne“.

Pokud žáci odpověděli na tuto otázku „ano“, mohli dále vybírat z více upřesněných možností. Následující tabulka ukazuje, kde všude mají děti založen účet:

Tabulka č. 5.1 Internetové stránky, na nichž mají žáci založen svůj účet.

Název stránky	Dívky (celkem 20)		Chlapci (celkem 29)		Dohromady dívky+chlapci (celkem 49)	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
Seznam.cz	11	55	24	82,76	35	71,43
Centrum.cz	2	10	7	24,14	12	24,49
Atlas.cz	1	5	3	10,34	6	12,24
Facebook.com	20	100	29	29	49	100
Libimseti.cz	-	-	3	10,34	3	6,12
Lide.cz	4	20	7	24,14	11	22,45
Rajce.net	3	15	3	10,34	6	12,24
Spoluzaci.cz	5	25	4	13,79	9	18,37
Alik.cz	1	5	1	3,45	2	4,08
Xchat.cz	-	-	2	6,90	2	4,08
jinde	Viz níže uvedené údaje.					

V tabulce uvedené hodnoty „v %“ ukazují, u kolika procent dívek se daná odpověď vyskytla. Např. účet na stránce Seznam.cz je vytvořen u 55 % dotazovaných dívek. U položky Facebook.com můžeme spatřit pozoruhodný údaj: 100 % dotazovaných má na tomto serveru již založen svůj účet. Poněkud mě zarazil údaj u „Spoluzaci.cz“. Myslela jsem, že tento docela praktický server používají žáci i studenti všech věkových kategorií. Z vlastní zkušenosti vím, že je tato stránka vytvořená pro účely výměny materiálů a informací mezi studenty a žáky.

U položky „jinde“ uváděli dívky nejčastěji tyto odpovědi: Twitter.com (15%), Xteen.cz (15 %), ICQ (10 %), Youtube.com, Gmail.com, Google.com, Blog.cz a Skype.com jsou zastoupeny u 5 % dívek.

Odpovědi chlapců v řádku „jinde“ jsou méně rozmanité a od dívčích odpovědí se nepatrně liší. Tuto skutečnost si vysvětlují tak, že chlapci častěji hrají počítačové hry, a proto je odpověď „Metin2.cz“ na prvním místě u chlapeckých odpovědí. Jedná se totiž o herní portál. Nejvíce chlapců si tedy založilo účet na Metin2.cz (6,9 %), dále pak Youtube.cz, Xteen.cz, Skype.com a Hotnot.cz zastávají 3,45 %.

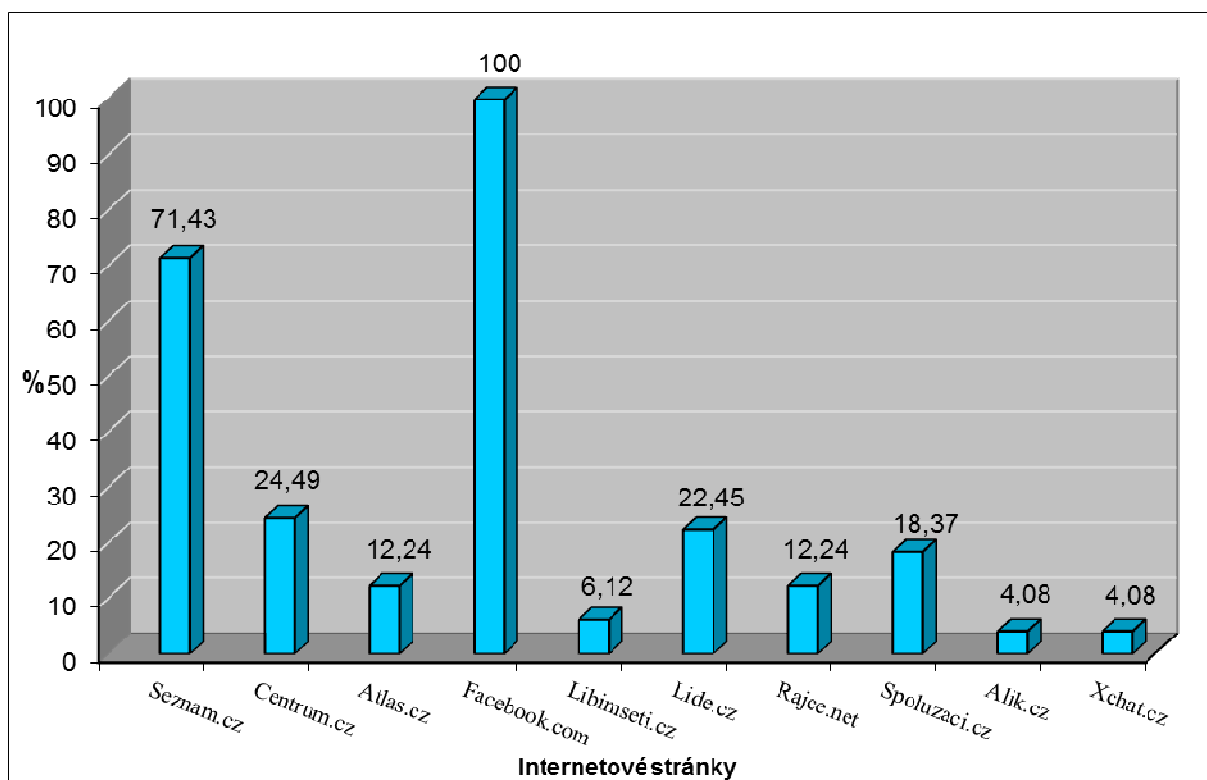
Celkové hodnocení otázky, která zkoumá, na kterých internetových stránkách mají žáci založeny své účty, je následující:

Všichni, tedy 100% respondentů, kteří mají někde na internetu svůj účet, odpovědělo, že má založený účet na Facebooku. 100 % odpovědí svědčí o tom, že je v dnešní době Facebook nejpoužívanější sociální síť u nás. Na druhé příčce skončil Seznam.cz (71,43 %), dále Centrum.cz (24,49 %), Lide.cz (22,45 %), Spoluzaci.cz (18,37 %), se stejným počtem Atlas.cz a Rajce.net (12,24 %). Na předposlední příčce hodnocení je portál Libimseti.cz a poslední ze stálých možností je Alik.cz a Xchat.cz (4,08 %).

Žáci měli i možnost jiné odpovědi, kterou sami dopisovali. Nejpočetnější „jiná odpověď“ je Xteen.cz (8,16 %), dále potom Twitter.com (6,12 %), se stejným počtem Youtube.com, Skype.com, Metin2.cz a ICQ (4,08 %) a nejmenší počet odpovědí zastupují Gmail.com a Blog.cz s 2,04 %.

Protože by procentuální součet nemohl dát dohromady 100 %, uvádím pro snadnější orientaci a představivost graf.

Graf č. 5.1 Internetové stránky, na nichž mají žáci účet.

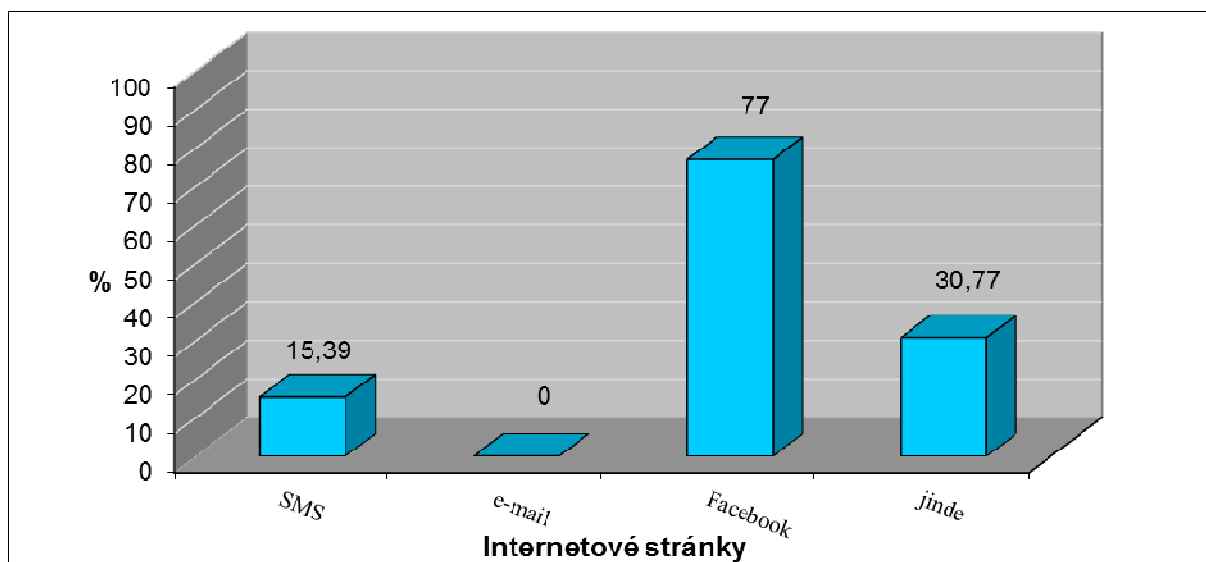
Následující dvě otázky spadají do oblasti, lépe řečeno do jedné z forem kyberšikany, kdy jedna osoba útočí na jinou osobu, s cílem ji vyprovokovat (např. ve veřejných diskusích).

Otázka „*Stalo se ti někdy, že ti někdo nadával na internetu a tobě to ubližovalo?*“ zjišťuje, jestli se děti setkávají s nadávkami či urážkami na internetu, případně kde se toto děje nejčastěji. Z 50 odpovědí převažují záporné, kterých je 37, tj. 74 %, a 13 je kladných, jenž představuje 26 %.

13 dětí odpovědělo, že se staly obětí kyberútoku, musely tedy čelit ponižování v podobě nadávek na internetu. Prostřednictvím Facebooku se tak stalo u 77 % případů, pomocí SMS 15,39 % a jinde na internetu (např. veřejná diskuse, x-chat) zastává 30,77 % možnost „e-mail“ neuvedl nikdo z žáků.

Celkový součet opět nemůže dát celek, který má dohromady 100 %, protože mohli žáci zakroužkovat i více odpovědí. Pro snadnější porozumění přidávám graf.

Graf č. 5.2 Internetové stránky, na nichž byla užitá verbální kyberšikana.

Zde si můžeme všimnout, že je Facebook opět na první příčce. Facebook je sice velmi oblíbený u dnešních teenagerů, ale je také velmi jednoduše zneužitelný ke kyberšikaně.

„*Posmíval se ti někdo opakovaně na internetu za to, jak vypadáš a ty ses pak cítil/a špatně?*“ zní další otázka, na niž bylo zodpovězeno opět několikanásobně záporně než kladně.

86 %, tj. 43 tazatelů, odpovědělo, že se nesetkalo s posměšky na internetu a 14 %, tedy 28 žáků, uvedlo opak. Z toho 13, 33 % chlapců, tj. 4, odpovědělo „ano“ a 86,67 %, tj. 26, „ne“. U dívek to bylo obdobné, 8, tj. 15 % z nich, odpovědělo kladně a 22, tj. 85 %, záporně.

„Pomlouval tě opakovaně někdo na internetu za to, co děláš, jak se chováš, atd. a tobě to bylo nepříjemné?“

32 %, tedy 16 tazatelů, odpovědělo, že má nějakou zkušenost s pomluvami na internetu, někdy jim museli vzdorovat, a 68 %, tedy 34 žáků, uvedlo, že s pomluvami na internetu nemají vlastní zkušenost. 26,67 %, tedy 8 chlapců, zakroužkovalo možnost „ano“ a dalších 22, tedy 73,33 %, uvedlo možnost „ne“.

Tuto otázku jsem zařadila do projevu kyberšikany, které nazýváme *denigration*, což můžeme přeložit do českého jazyka jako očerňování či pomlouvání.

Další otázka, která byla žákům položena, se řadí do formy kyberšikany, kterou označujeme obtěžování, jenž se může projevovat např. neustálým voláním, prozváněním či psaní zpráv).

„Posílal ti někdo opakovaně elektronicky (e-mailem, pomocí SMS) zprávy, které tě zesměšňovaly, ponižovaly a tobě to bylo nepříjemné?“

Co se týče dívek a chlapců dohromady, myslím, že výsledek je uspokojivý. Totiž 90 % respondentů uvedlo, že se s takovou formou kyberšikany nesetkali, nemuseli tedy čelit nepříjemnému pronásledování. Avšak 10 % žáků se s obtěžováním potýkalo.

2 chlapci, tj. 6,67 %, uvedli, že s obtěžováním setkali, kdežto 28 hochů, tedy 93,33 %, odpovědělo záporně. Dívky odpovídaly podobně jako jejich spolužáci, a to tak, že 3 z nich, tedy 15 %, se s takovou formou kyberšikany setkaly, ale 17 dívek, tj. 85 % tvrdí, že nemuselo snášet takové pronásledování.

Publikování ponižujících záznamů nebo fotografií je také jedna z forem, jak člověku ublížit, jedná se opět o kyberšikanu. Podstata je umístění, zveřejnění cizí fotografie nebo videozáznamu na internet s cílem ponižit či zesměšnit druhého. Následující dvě otázky jsou věnovány právě této formě kyberšikany.

„Zveřejnil někdo opakovaně na internetu zesměšňující videa, na kterých jsi ty a lze tě na nich poznat, a ty ses pak necítil/a dobře?“

S takovou formou kyberšikany děti příliš zkušeností nemají. Podotýkám, že se otázka vztahuje na videa, nikoli na fotografie. Celkově má s veřejným ponižováním zkušenost 8 % dětí, tj. 4 ze všech respondentů, a 92 %, tedy 46, nikdy nemuselo okusit veřejné zesměšňování prostřednictvím videozáznamu.

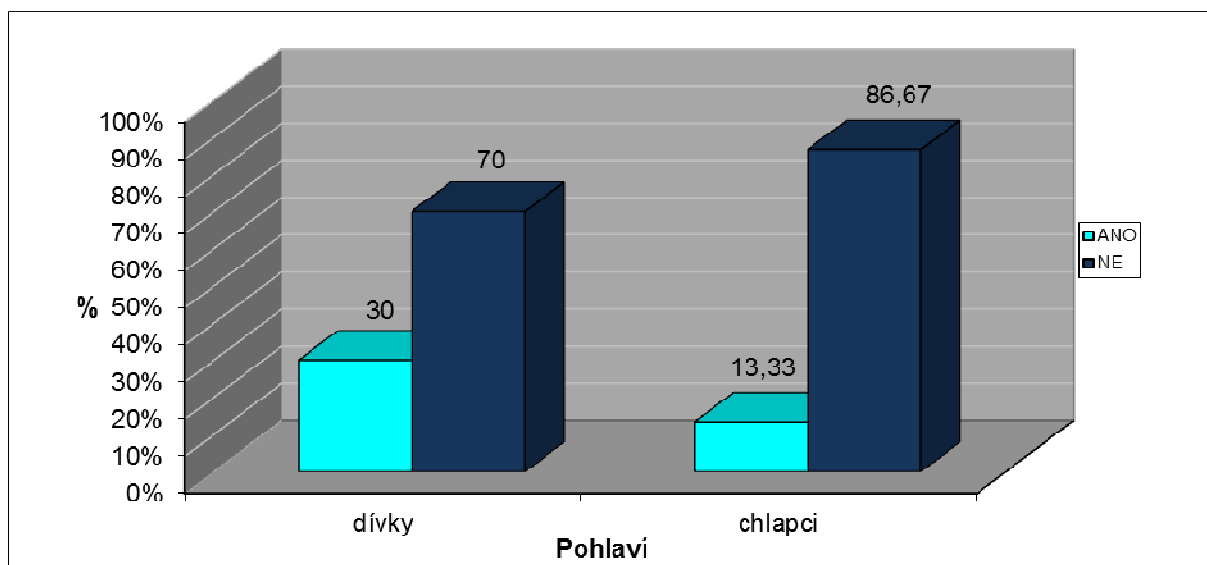
Pouze 1 chlapec, tj. 3,33 %, odpověděl kladně, 29 chlapců, tedy 96,67 %, uvedlo možnost „ne“. Dívky odpovídaly opět podobně jako chlapci. 3 z nich, tj. 15 %, mají zkušenost s takovou formou kyberšikany a 17 děvčat, tedy 85 %, odpovědělo záporně.

„Zveřejnil někdo opakovaně na internetu zesměšňující fotky, na kterých jsi ty a lze tě na nich poznat, a tobě to velmi ubližovalo?“

V celkovém hodnocení lze zaznamenat více než dvojnásobný počet kladných odpovědí než v předchozí otázce. Zveřejňování fotografií a jejich zneužití muselo čelit 10 dětí, což představuje 20 % ze všech. Zbylých 40, tedy 80 %, tuto zkušenost nemá. Zesměšňování a ponižování pomocí fotografií je u třinácti a čtrnáctiletých dětí více rozšířeno než publikování videozáznamů s cílem ponižit druhého. U chlapců jsou odpovědi kladná : záporná v poměru 4 : 26, tj. 13,33 % : 86,67 %. Odpovědi dívek jsou viditelně odlišné. Téměř jedna třetina dívek, tj. 6 z nich, tj. 30 % zaznamenala kladnou odpověď, a zbylé více než dvě třetiny, tedy 14 dívek, tj. 70 %, odpověděly záporně.

Pro snadnější orientaci v porovnávání chlapců a dívek slouží následující graf.

Graf č. 5.3 Zveřejnění zesměšňující fotografie (porovnání).

„Rozesílal někdo zesměšňující videa, na kterých jsi ty a lze tě na nich poznat, jiným lidem, a tobě to velmi ubližovalo?“

I když výše uvedená otázka již nepatří přímo do zveřejňování a zesměšňování videozáznamů a fotografií, rozhodně s touto otázkou velmi úzce souvisí. Rozesílání, konkrétně v tomto případě videozáznamů, je také velmi nepříjemná a ponižující záležitost.

2 respondenti, tj. 4 %, odpověděli, že se stali obětí rozesílání zesměšňujícího či ponižujícího videa, a 48 žáků, tj. 96 %, se s tímto nesetkalo.

Ani jeden chlapec se s tímto druhem kyberšikany nesetkal a tedy všech 30 odpovídajících chlapců, kteří představují 100 %, vybralo možnost „ne“.

Dívky na tom nejsou o mnoho hůř. 2 z celkových dvaceti, tj. 10 %, zahrlo možnost „ano“ a 18 dívek, tj. 90 %, odpovědělo, že se nestalo obětí tohoto typu kyberšikany.

„Rozesílal někdo zesměšňující fotky, na kterých jsi ty a lze tě na nich poznat, jiným lidem a, tobě to velmi ubližovalo?“

Žáci odpověděli na otázku předchozí a na tuto otázku naprosto stejně. Také počet kladných odpovědí u dívek i u chlapců je totožný, avšak liší se v procentuálním vyjádření. Celkové hodnocení můžu tedy zopakovat. 2 respondenti, tj. 4 %, odpověděli, že se stali obětí rozesílání zesměšňující či ponižující fotografie, a 48 žáků, tj. 96 %, se s tímto problémem nesetkalo.

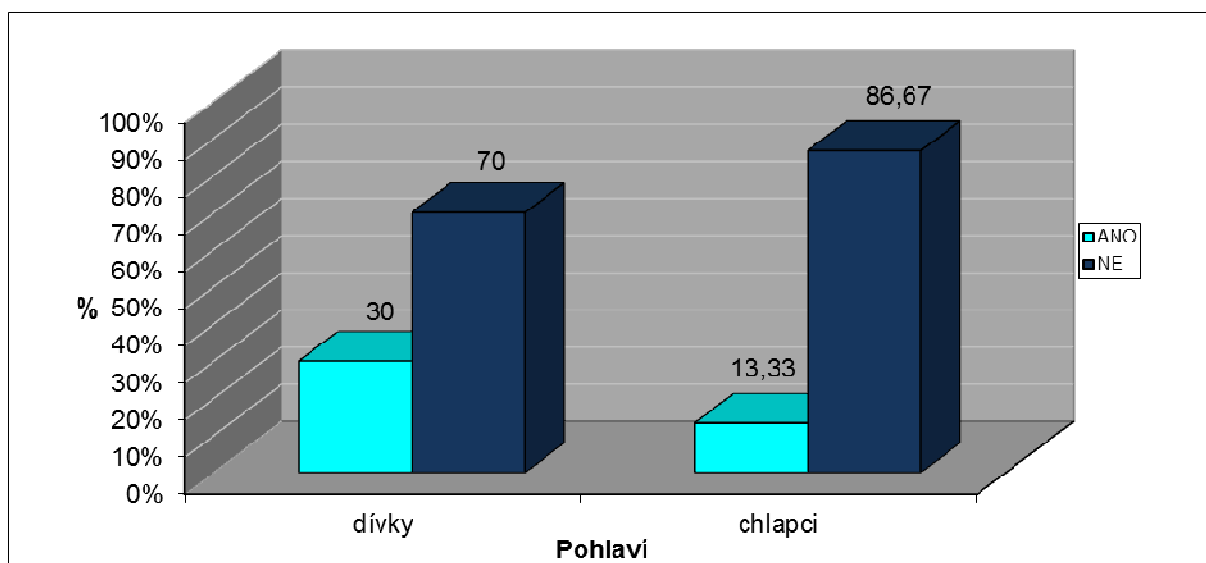
Dívky i chlapci odpovídali kladně pouze v jednom případě, což představuje u dívek 5 %, u chlapců 3,33 %. Kdežto záporných odpovědí bylo u dívek zaznamenáno 19 odpovědí, tj. 95 % a u chlapců 29, tj. 96,76 %.

Poslední formou kyberšikany, se kterou se žáci v roli oběti také setkávají, je krádež identity, tzv. *impersonation*. Otázka také zkoumá, jaké internetové stránky užívají agresori k poškození pověsti oběti, což tuto formu kyberšikany doprovází.

„Vydával se někdy někdo na internetu za tebe (např. používal tvé jméno nebo přezdívku) a poškodil tvou pověst (např. psal sprosté zprávy učiteli/kamarádovi/rodičům tvým jménem)?“

Zmíněná otázka má opět podotázku, která obsahuje více možností odpovědí, a také žáci mohli zahrnout více odpovědí (internetových stránek) najednou. Z celkového počtu respondentů odpovědělo 10 z nich, tj. 20 %, možností „ano“ a 40 dětí, tj. 80 %, zakroužkovalo odpověď „ne“. 4 chlapci, tj. 13,33 %, uvedli, že jejich pověst byla poškozena prostřednictvím krádeže identity a 26 zbylých, tj. 86,67 % vybralo zápornou možnost. 6 dívek, tj. 30 %, se stalo obětí takové formy kyberšikany a 14, tj. 70 % se nemuselo potýkat s problémem krádeže identity. Pro jednodušší představení přikládám graf.

Graf č. 5.4 Impersonation (porovnání).

Deseti obětem byla identita ukradena a zneužita k poškození jejich pověsti prostřednictvím několika internetových stránek. Upozorňuji, že žáci měli možnost několika odpovědí, proto procentuální součet nebude dávat celek 100 %. Pro lepší přehlednost přikládám tabulku.

Tabulka č. 5.2 Internetové stránky - impersonation.

Název stránky	Dívky (6 obětí)		Chlapci (4 obětí)		Dohromady dívky+chlapci (10 obětí)	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %
E-mail (nespecifikováno)	-	-	-	-	-	-
Facebook.com	6	100	3	75	9	90
Libimseti.cz	-	-	1	25	1	10
Lide.cz	-	-	1	25	1	10
Rajce.net	-	-	-	-	-	-
Spoluzaci.cz	-	-	1	25	1	10
Alik.cz	-	-	1	25	1	10
Xchat.cz	-	-	1	25	1	10
Jinde	Viz níže uvedené údaje.					

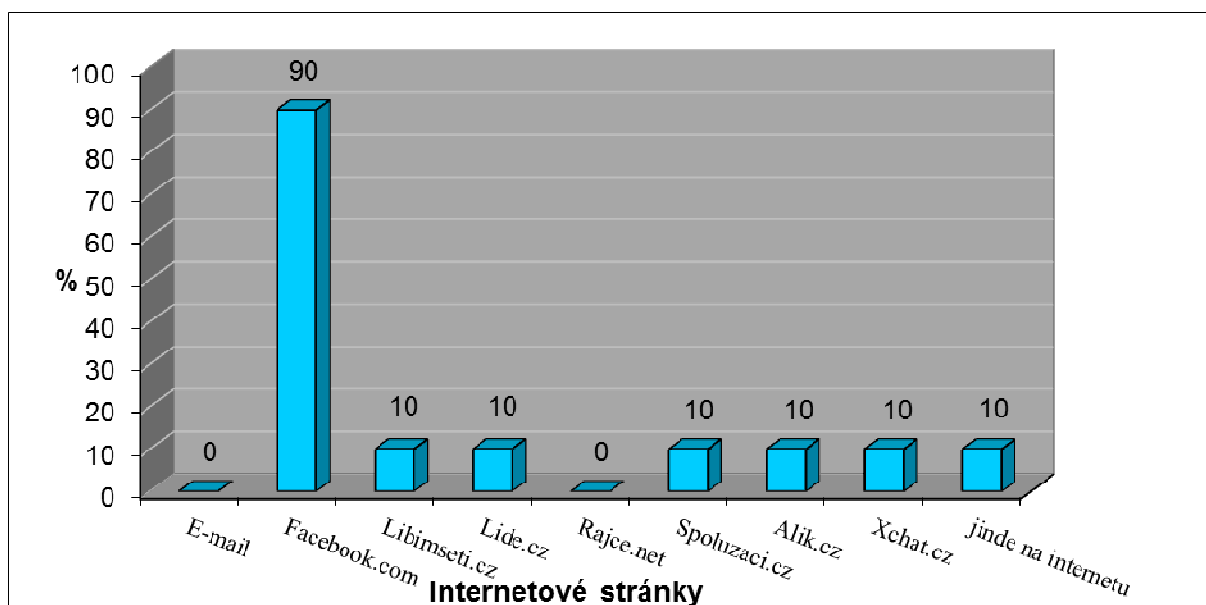
Jak je možné z tabulky vyzorovat, Facebook opět získal 100 %, tedy všem dívkám, tj. 6, které odpověděly kladně, byla identita ukradena a zneužita na nejpoužívanější sociální síti Facebook. Zneužití je velmi snadné, protože se na Facebook může přihlásit kdokoliv naprosto bezplatně, stačí jen zadat e-mail, který lze také jednoduše založit pod cizím jménem (zfalšovat), a heslo. Vzhledem k tomu, že má na Facebooku založen účet 854 753 880

uživatelů⁷⁶ z celého světa, mě takový výsledek příliš nezaráží. U chlapců tak vysoké číslo vidět nemůžeme, ale i přesto je tento údaj největší, tedy 75 % případů zneužití u chlapců představuje Facebook. Dále potom Libimseti.cz, Lide.cz, Spoluzaci.cz, Alik.cz a Xchat.cz zastávají 25 %. V celkovém hodnocení je Facebook zase na nejvyšší příčce. 90 % zneužití se stává prostřednictvím Facebooku. 10% pak představuje portál Libimseti.cz, Libimseti.cz, Lide.cz, Spoluzaci.cz, Alik.cz a Xchat.

Do odpovědi „jinde“ napsal pouze 1 chlapec internetovou stránku Piratestorm.cz, což je také v celkovém hodnocení 10 %.

Pro snadnější představivost přikládám graf.

Graf č. 5.5 Internetové stránky – impersonation.

Záměrem dalších dvou otázek bylo zjistit, kolik žáků má veřejně na internetu vyvěšenou svoji fotografii nebo video a případně, jestli někdo zneužil takového veřejného publikování proti dané osobě, aby ji ponížil, zesměšnil či jinak ublížil.

„Máš někde na internetu veřejně vyvěšenou svou fotku/fotky, na kterých je vidět tvůj obličej nebo ty celý/á?“

43 dotazovaných, tj. 86 %, má někde na internetu veřejně dostupnou vlastní fotografii, na níž je vidět obličej nebo celá postava. Naopak 7 žáků, tj. 14 %, tvrdí, že nemá nikde na internetu veřejně vyvěšenou svoji fotografii. Toto číslo se mi zdá poměrně vysoké, vzhledem

⁷⁶ Global Audience. *Checkfacebook* [online]. [cit. 2012-03-20]. Dostupné z: <<http://www.checkfacebook.com/>>.

k tomu, že 49 z 49 respondentů, tedy 100%, má někde na internetu založen svůj účet. Nechci zpochybňovat odpovědi žáků, a proto beru tento fakt jako pozitivní pohled, že se najdou i děti, které jsou v publikování svých fotek relativně opatrné. Z celkových 43 kladných odpovědí jsem zjistila, že 97,68 % fotografií zneužito nebylo, ale 2,32 % ano, tj. 1 případ.

Z toho 25 chlapců, tj. 83,33 % své fotografie zveřejňuje a dalších 5, tj. 16,67 % je opatrných a vlastní fotografie nikam na internet veřejně nepublikují. V 96 %, což je v případě 24 chlapců, nebyly fotografie zneužity, avšak 1 případ zneužití, tj. 4 %, se mezi odpovídajícími hochy našel.

U dívek bylo zaznamenáno 18 kladných odpovědí, tj. 90 % a 2 záporné, tj. 10 %. Žádná dívka neodpověděla, že by byla její fotografie zneužita proti ní.

„ Máš někde na internetu veřejně vyvěšené své video, na kterém tě lze jednoduše poznat? “

Video má podle odpovědí veřejně na internetu vyvěšeno 18 dotazovaných, tj. 36 %, naopak ostatních 32, tj. 64%, žádné video, v němž by byl aktérem, na internetu nepublikuje. Z 18 kladných odpovědí ani v jednom případě nebylo jediné video zneužito proti dané osobě. Chlapci odpověděli v 33,33 %, tedy 10, že někde na internetu mají své veřejně dostupné video, kdežto 66,67 %, tj. 20 chlapců, uvedlo opak. Opět nebylo ani v jednom případě video nijak zneužito. Velmi podobně odpovídaly dívky. 40 %, tj. 8 děvčat, uvedlo, že na internetu má své video, zbylých 60 %, tedy 22 dívek zakroužkovalo možnost „ne“. Žádný případ zneužití nebyl ani u dívek v dotazníku zaznamenán.

„ Udělal/a jsi někdy to, že jsi někoho úmyslně zesměšnil/a, ztrapnil/a či ponížil/a na internetu pomocí fotky, videa nebo nějaké zprávy, kterou jsi na internet vyvěsil/a veřejně? “

Druhá polovina dotazníku je převážně od publikování, zveřejňování, rozesílání či zneužívání fotografií nebo videa, další otázka je tady směřována také na tuto formu kyberšikany, ale zaměřuje na roli agresora. Zjišťuje, jestli se některý z respondentů pokusil zneužít fotografii či video a tím se dostal do role agresora. Pokud ano, z jakého důvodu útočil?

Z 50 dotazovaných žáků se ke kyberútoku přiznalo 12, to představuje 24 % ze všech, dalších 38, tj. 76 %, se do role agresora podle výsledků nikdy nedostalo. 24 chlapců, tzn. 80 %, odpovědělo, že v roli útočníka nikdy nebylo a dalších 6, tj. 20 % již mají zkušenost s kyberšikanou, a to s rolí agresora.

Žáci mohli v následující otázce „*Proč jsi to udělal/a?*“ zakroužkovat i více odpovědí.

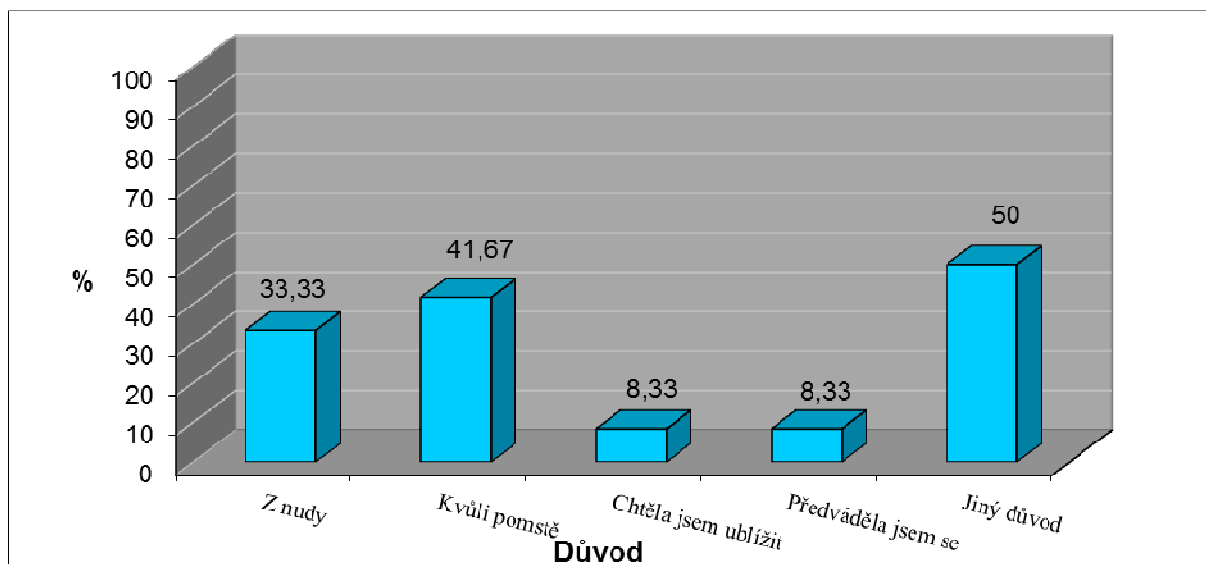
V celkovém hodnocení uvedlo 33,33% případů důvod „Z nudy“, 41,67 % „Kvůli pomstě“, 8,33% „Chtěl/a jsem dotyčné osobě ublížit“, 8,33 % „Předváděl/a jsem se před ostatními“ a 50 % žáků uvedlo jiný důvod. „Jiný důvod“ viz výpovědi chlapců i dívek níže.

U 50 % chlapců byla zaznamenána odpověď z nudy, možnost z pomsty představuje také 50 % odpovědí a „jiná odpověď“ zabírá 33,33%. Z toho „jiný důvod“ uváděli chlapci: „ze srandy, ta osoba mne a já jí“ a „na zasmátí“ (přepis výpovědí je totožný, bez úprav).

Dívky představují z 30 %, tj. 6 z celkových 20, útočníky a 70 % dívek, tj. 14, uvádí, že nemá žádnou zkušenost v roli útočníka. Děvčata uvedla, že v 16,67 % případů útočila „Z nudy“, v 33,33 % „Kvůli pomstě“, v 16,67 % případů odpověděla „Chtěla jsem dotyčné osobě ublížit“ a 16,67 % „Předváděla jsem se před ostatními“ Některé dívky uvedly „jiný důvod“, a to v 66,67 % případů. Mezi možnostmi „jiný důvod“ se vyskytovaly tyto odpovědi: „Vzájemná provokace“, „Jsme kámošky a udělali jsme to ze srandy“, „My to bereme ze srandy“ a „Ze srandy“ (přepis odpovědí je totožný, bez úprav).

Pro lepší ilustraci, z jakých důvodů děti šikanují, uvádím graf.

Graf č. 5.6 Důvody ke kyberšikaně.

Žáci v mnoha případech využili možnosti „jiná odpověď“. Velmi často psali různé odpovědi a nejčastěji se zde objevila výpověď „ze srandy“, tedy z legrace. Zdá se mi nevhodné, aby si z takových věcí dělali žáci legraci. Myslím, že taková „sranda“ se jim může velmi lehce vymstít nebo dokonce vymknout z rukou a hned může nastat řada problémů.

Poslední otázka zkoumá, do jaké míry učitelé ve školách upozorňují žáky na rizika, která nese internet a jak se mají bezpečně na internetu chovat.

„Povídáte si někdy s učiteli ve škole o tom, jaká rizika nese internet a jak se máte správně a bezpečně chovat na internetu? “

36 žáků, tj. 72 %, odpovědělo, že s nimi učitelé probírají tuto problematiku, naopak 14 žáků, tj. 28 %, tvrdí, že se ve škole o kyberšikaně nemluví.

Dívky uvedly v 80 %, že mají od učitelů informace o správném užívání internetu a 20 % tvrdí, že nikoliv. 33,33 % chlapců odpovědělo možností „ne“ a 66,67 % zná internet a ví, jaká rizika nese. Tato čísla ukazují, že učitelé s dětmi ve škole o kyberšikaně mluví, vysvětlují, co se může stát při neopatrnosti a naivitě žáka. Je zde i několik procent žáků, kteří nemají ze školy informace o kyberšikaně, což svědčí o faktu, že by pedagogové měli více vštěpovat dětem po paměti, aby byly na internetu obezřetní a nebyly příliš důvěřivé a naivní, především v dnešní době neustálého vylepšování ICT.

5.8 Závěr empirické části

Cílem výzkumu bylo především zjistit, kolik dětí má již vlastní zkušenost s kyberšikanou. Toto bylo zkoumáno především z role oběti, roli agresora byla věnována zvláštní otázka. Celkové vyhodnocení tedy ukázalo, že zkušenost s kyberšikanou má 56 % žáků druhého stupně ve věku 13 – 14 let ve vybrané základní škole v Uherském Brodě.

Otázky dotazníkového šetření jsem si rozdělila do několika oblastí, resp. forem kyberšikan. Vyhodnocená data ukazují, že útoky na cizí osobu, nadávky, urážky či posměšky proti ní, které se snaží vyprovokovat k podobnému chování, na vlastní kůži zažilo 20 % dotazovaných. Nejvíce posměchu, urážek či nadávek se objevuje na Facebooku, to je až v 77 % případů.

Denigration, tedy veřejnému pomlouvání nebo očeřování muselo čelit 32 % respondentů. S obtěžováním se potýkalo 10 % tazatelů, zbylých 90 % takovou zkušenost nemá. S publikováním ponižujících záznamů nebo fotografií se setkalo 20 % dětí, co se týče fotografií a 8 % dětí bylo zveřejněno ponižující video. 0 % žáků se již setkalo s tím, že někdo zneužil jejich jméno či přezdívku, aby poškodil pověst či vztahy dané osoby. Této formě kyberšikan říkáme impersonation nebo krádež identity.

Vyhodnocená data ukázala velmi pozoruhodný jev. Zjistila jsem, že 20 % dětí se ocitlo v roli oběti, ale také v roli agresora. V 20 % případů jsou agresory chlapci, ale 30 % představují dívky. Tímto se **potvrdila** moje hlavní hypotéza. Dívky šikanují častěji než chlapci. Nejvíce žáci odpovídali jinou možností, než byla v nabídce. Nejčastěji uváděli, že šikanují z legrace, dále pak kvůli pomstě a z nudy.

Z posbíraných dat jsem vyhodnotila, že velké množství dětí má veřejně na internetu vyvěšenou svoji fotografii. 86 % žáků uvedlo, že na internetu publikuje svoji fotografii, na níž je vidět minimálně obličej, ne-li celá postava. 36 % pak uvádí, že na internetu publikuje video, na němž lze danou osobu bez větších problémů poznat. Domnívám se, že nejvíce fotografií, které mají žáci na internetu, je umístěno na Facebooku. To proto, že 98% dotazovaných dětí má někde na internetu svůj účet a 100 % z nich má účet na Facebooku, čímž se **potvrdila** moje 1. výzkumná otázka.

Kyberšikana je celosvětově rozšířený problém. Je tedy třeba o něm mluvit, aby mu děti předcházely. Výzkum, který byl proveden na základní škole u dětí druhého stupně, ukázal následující: 72 % dětí tvrdí, že si ve škole povídají o kyberšikaně a vůbec o rizicích na internetu. 18 % říká opak, ale i tak musím konstatovat, že se **nepotvrdila** moje 2. výzkumná otázka, a to, že pedagogové žákům přednáší o rizicích na internetu, především pak o kyberšikaně.

Závěr

Počítač, internet a mobilní telefon jsou dnes již pro člověka, který nežije v rozvojové zemi, nepostradatelné a naprosto běžné věci. Musíme v úvahu brát fakt, že žijeme v době, která je značně ovlivněná informačními technologiemi. Tak jako všechno, i tato skutečnost má své kladné a záporné stránky. Jedna z těch záporných může být právě kyberšikana, potažmo sexting. Tato témata nejsou ještě příliš v naší společnosti známá, a tak jsem se chtěla sama dozvědět více.

Cílem mé bakalářské práce, zejména teoretické části, bylo vysvětlit a charakterizovat pojmy šikana, kyberšikana a sexting. Kyberšikana vychází z tradiční šikany, tak je důležité zde zmínit oba pojmy. Považuji také za nutné zmínit zásady bezpečí. Každý by měl vědět, jak se ochránit a případně ubránit před jakýmkoliv kyberútokem. Pojem sexting je poměrně nový, a tak jsem do této kapitoly zahrнула i sexting z pohledu právní vědy.

V praktické části jsem zjistila vcelku zajímavé poznatky. Mým cílem bylo zjistit, kolik žáků osmých tříd vybrané základní školy má negativní zkušenost s kyberšikanou, tzn., jak velký počet žáků se dostal do role oběti. Poslední výzkum projektu E-bezpečí uvedl, že 59,4 % dětí ve věku 11 až 17 let se již setkalo s kyberšikanou. Můj průzkum byl několikanásobně menšího rozsahu, ale přesto přinesl výsledky podobné. 56 % dětí ve věku 13 až 14 let ve vybrané základní škole v Uherském Brodě muselo čelit kyberšikaně.

Pozoruhodné bylo i zjištění, že se v roli oběti a zároveň agresora ocitlo 20 % respondentů. Z tohoto počtu jsou v 20 % případech agresory chlapci, ale 30 % představují dívky. Tímto se potvrdila moje hlavní hypotéza, že dívky šikanují častěji než chlapci. Nejvíce žáci odpovídali jinou možností, než byla v nabídce. Nejčastěji uváděli, že šikanují z legrace, dále pak kvůli pomstě a z nudy.

Poměrně velké množství dětí má na internetu veřejně vyvěšenou fotografii. 86 % žáků uvedlo, že na internetu publikuje svoji fotografii, na níž je vidět minimálně obličej, ne-li celá postava. 36 % pak uvádí, že na internetu publikuje video, na němž lze danou osobu bez větších problémů poznat.

Zajímavý je také fakt, že na internetu má založen svůj účet 98 % dětí, z toho 100 % dětí má účet na Facebooku. Tímto jsem si ověřila, že Facebook je opravdu velmi rozšířený fenomén mezi dnešní společností a také se mi potvrdila první výzkumná otázka, kterou jsem si položila.

Druhá výzkumná otázka zní: *Pedagogové žákům nepředávají mnoho informací o rizicích na internetu, především pak o kyberšikaně.* Tato výzkumná otázka se mi nepotvrdila, i

přesto takové vyvrácení vnímám jako pozitivní fakt. 72 % žáků tvrdí, že si ve škole s učiteli povídají o rizicích na internetu a o tom, jak se v tomto prostředí bezpečně chovat. Je velmi dobře, že teenageři vědí o tomto aktuálním a nebezpečném fenoménu a že učitelé se svými žáky mluví o kyberšikaně.

Prevence je důležitá naprosto ve všem. Nesmím tedy opomenout zmínit projekty, díky kterým se můžou jak učitelé, studenti, rodiče i děti dozvědět vše potřebné, co je zajímavé na téma kyberšikana či sexting. Je to především projekt E-bezpečí, Centrum prevence rizikové virtuální komunikace PdF UP v Olomouci, Národní centrum bezpečnějšího internetu (SaferInternet), Seznam se bezpečně, Minimalizace šikany, občanské sdružení Nebud' obět'! a další. Na tyto internetové stránky se může kdokoliv podívat a zjistit mnoho informací o dané problematice, ale lidé zde mohou také psát do poradny a tím se dozvědět, co je zajímavé.

O kyberšikaně a sextingu je nejen potřeba mluvit, ale také vědět, kam nebo na koho se obrátit, když se člověk dostane do potíží.

Seznam grafů

Graf č. 5.1 Internetové stránky, na nichž mají žáci účet.	39
Graf č. 5.2 Internetové stránky, na nichž byla užitá verbální kyberšikana.....	40
Graf č. 5.3 Zveřejnění zesměšňující fotografie (porovnání).	42
Graf č. 5.4 Impersonation (porovnání).	44
Graf č. 5.5 Internetové stránky – impersonation.	45
Graf č. 5.6 Důvody ke kyberšikaně.	47

Seznam tabulek

Tabulka č. 5.1 Internetové stránky, na nichž mají žáci založen svůj účet.....	38
Tabulka č. 5.2 Internetové stránky - impersonation.	44

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

ICQ – Program ke komunikaci (z angl. I seek you = hledám tě)

ICT – Informační a komunikační technologie (z angl. Information and Communication Technologies)

IM – Komunikační program, např. ICQ (z angl. Internet Messenger)

MMS – Multimediální zpráva (z angl. Multimedia message servis)

MŠMT – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

PdF UP – Pedagogický fakulta Univerzity Palackého

Sb. – Sbírkky

SMS – krátká textová zpráva (z angl. Short message servis)

Seznam použité literatury

- [1] GAVORA, Peter. *Výzkumné metody v pedagogice: příručka pro studenty, učitele a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 1996, 130 s. ISBN 80-859-3115-X.
- [2] FIELD, Evelyn M. *Jak se bránit šikaně: praktický rádce pro děti, rodiče i učitele*. 1. vyd. Překlad Petra Diestlerová. Praha: Ikar, 2009. 311 s. ISBN 978-802-4911-762.
- [3] KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2001. 1. vyd. 256 s. ISBN 80-7178-513-X.
- [4] KOLÁŘ, Michal. *Skrytý svět šikanování ve školách: Příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. Praha: Portál, 1997. 1. vyd. 127 s. ISBN 80-7178-123-1.
- [5] KOPECKÝ, Kamil. KREJČÍ, Veronika. *Rizika virtuální komunikace: Příručka pro učitele a rodiče*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. ISBN 978-80-254-7866-O.
- [6] KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: Kybernetická šikana (studie)*. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010. ISBN 978-80-254-7791-5.
- [7] ROGERS, Vanessa. *Kyberšikana: Pracovní materiály pro učitele a žáky i studenty*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. 97 s. ISBN 978-80-7367-984-2.
- [8] ŘÍČAN, Pavel. *Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí*. 1. vyd. Praha: Portál, 1995. 95 s. ISBN 80-7178-049-9.
- [9] ŘÍČAN, Pavel. JANOŠOVÁ, Pavlína. *Jak na šikanu*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 2010. 155 s. ISBN 978-80-247-2991-6.
- [10] ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. 158 s. ISBN 80-7254-360-1.
- [11] VÁGNEROVÁ, Kateřina a kol. *Minimalizace šikany: Praktické rady pro rodiče*. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. 147 s. ISBN 978-80-7367-611-7.
- [12] Zákon č. 40/2009 sb.

České internetové zdroje

www.cms.e-bezpeci.cz

www.e-bezpeci.cz

www.idnes.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.msmt.cz

www.nebudobet.cz

www.online.muni.cz

www.prvok.upol.cz

www.saferinternet.cz

www.sexting.cz

www.zkratky.cz

Zahraniční internetové zdroje

www.dailymail.co.uk

www.huffingtonpost.com

www.checkfacebook.com

www.liebertpub.com

www.petitiononline.com

www.waxy.org

www.wikipedia.org

Příloha

Dotazník k výzkumu

Dobrý den,

jmenuji se Lenka Kreislová a jsem studentka 3. ročníku Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Dotazník, který máte právě před sebou, se vztahuje k mé bakalářské práci a poslouží pouze na průzkum, který je věnován násilí v prostředí internetu.

Odpovědi prosím kroužkujte, vždy pouze 1 možnost. Více možností kroužkujte jen u otázek, u nichž je to v závorce napsáno.

Tento dotazník je **zcela anonymní**.

Otázky vyplňujte prosím pečlivě a s rozmyslem.

1.) Jsem   DÍVKA   CHLAPEC

2.) Je mi   11   12   13   14   15   let.

3.) Máš na některé internetové stránce svůj účet?   ANO   NE

Pokud ANO, vyber prosím, kde: (můžeš zakroužkovat více odpovědí)

Seznam.cz

Centrum.cz

Atlas.cz

Facebook.com

Libimseti.cz

Lide.cz

Rajce.net

Spoluzaci.cz

Alik.cz

Xchat.cz

jinde (uved' prosím, kde): _____

4.) Stalo se ti někdy, že ti někdo opakovaně sprostě nadával na internetu a tobě to ubližovalo?

ANO   NE

Pokud ANO, vyber prosím, kde se to stalo: (můžeš zakroužkovat více odpovědí)

SMS

e-mail

Facebook

jinde na internetu (např. veřejná diskuse, x-chat)

5.) Posmíval se ti někdo opakovaně na internetu za to, jak vypadáš, a ty ses pak cítil/a špatně?

ANO   NE

6.) Pomlouval tě opakovaně někdo na internetu za to, co děláš, jak se chováš, atd., a tobě to

nebylo příjemné?   ANO   NE

7.) Posílal ti někdo opakovaně elektronicky (e-mailem, pomocí SMS) zprávy, které tě

zesměšňovaly, ponižovaly a tobě to bylo nepříjemné?   ANO   NE

8.) Zveřejnil někdo opakovaně na internetu zesměšňující videa, na kterých jsi ty a lze tě na nich poznat, a ty ses pak necítil/a dobře? ANO NE

9.) Rozesílal někdo zesměšňující videa, na kterých jsi ty a lze tě na nich poznat, jiným lidem a tobě to velmi ubližovalo? ANO NE

10.) Zveřejnil někdo opakovaně na internetu zesměšňující fotky, na kterých jsi ty a lze tě na nich poznat, a ty ses pak necítil/a dobře? ANO NE

11.) Rozesílal někdo zesměšňující fotky, na kterých jsi ty a lze tě na nich poznat, jiným lidem a tobě to velmi ubližovalo? ANO NE

12.) Máš někde na internetu veřejně vyvěšenou svou fotku/fotky, na kterých je vidět tvůj obličej nebo ty celý/á? ANO NE

Pokud ANO, stáhl si někdy někdo tuto fotku/fotky a pak ji použil proti tobě, aby ti ublížil? ANO NE

13.) Máš někde na internetu veřejně vyvěšené své video, na kterém tě lze jednoduše poznat? ANO NE

Pokud ANO, stáhl si někdy někdo toto video a pak ho nějak použil proti tobě, aby ti ublížil? ANO NE

14.) Vydával se někdy někdo na internetu za tebe (např. používal tvé jméno nebo přezdívku) a poškodil tvou pověst (např. psal sprosté zprávy učiteli/kamarádovi/rodičům tvým jménem)? ANO NE

Pokud ANO, vyber prosím s využitím kterých stránek se toto stalo:

(můžeš zakroužkovat více odpovědí)

E-mail	Facebook.com	Libimseti.cz	Lide.cz
Rajce.net	Spoluzaci.cz	Alik.cz	Xchat.cz

jinde: _____

15.) Udělal/a jsi někdy to, že jsi někoho úmyslně zesměšnil/a, ztrapnil/a či ponížil/a na internetu pomocí fotky, videa nebo nějaké zprávy, kterou jsi na internet vyvěsil/a veřejně? ANO NE

Pokud ANO, proč jsi to udělal/a? (můžeš zakroužkovat či podtrhnout více odpovědí)

Z nudy.

Kvůli pomstě.

Chtěl/a jsem dotyčné osobě ublížit.

Předváděl/a jsem se před ostatními.

Bylo to snadné, protože ta osoba se nemohla bránit.

Jiný důvod, uveď prosím, jaký:_____

16.) Povídáte si někdy s učiteli ve škole o tom, jaká rizika nese internet a jak se máte správně a bezpečně chovat na internetu? ANO NE

Děkuji za pečlivé vyplnění dotazníku, za tvůj čas a trpělivost. Přeji hezký zbytek dne!

Anotace

Jméno a příjmení:	Lenka Kreislová
Katedra:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	Kyberšikana a sexting
Název v angličtině:	Cyberbullying and sexting
Anotace práce:	Cílem bakalářské práce je popsat kyberšikanu jako nebezpečný jev společnosti a také poměrně nový fenomén, který nazýváme sexting. Teoretická část je zaměřena na vysvětlení pojmů, specifika dané problematiky či popis skutečných případů obětí kyberšikany a sextingu. Praktické části je věnován výzkum, který zkoumá, jakou zkušenost s kyberšikanou mají děti na druhém stupni vybrané základní školy.
Klíčová slova:	Kyberšikana, šikana, agresor, oběť, prevence, sexting.
Anotace v angličtině:	The aim of the bachelor thesis is to describe the cyber bullying as a dangerous phenomenon in society and also a new feature called sexting. The theoretical part deals with the explanation of some terms, specification of the issue and description of real victims of the cyber bullying and sexting. The practical part concerns the research which examines what kind of experience with cyber bullying do children from the second grade of primary school have.
Klíčová slova v angličtině:	Cyberbullying, bullying, aggressor, victim, prevention, sexting.
Přílohy vázané v práci:	Dotazník
Rozsah práce:	47 stran
Jazyk práce:	Český jazyk